

Norwegian Ministry
of Foreign Affairs

RAPORT ALTERNATIV DE MONITORIZARE

A PLANULUI
SECTORIAL DE ACȚIUNI
ANTICORUPȚIE
ÎN DOMENIUL
PROTECȚIEI
MEDIULUI

pentru anii
2018–2020

CHIȘINĂU 2021

Autor

Asociația Obștească EcoContact

Natalia GURANDA,

Coordonator de proiect

Iordanca-Rodica IORDANOV,

Expert în politici și implicarea părților interesate

Tatiana ECHIM,

Expert în domeniul mediului

Ilona PANURCO,

Consilier juridic

Irina PUNGA,

Consilier juridic

Tatiana COCIAȘ,

Redactor text

2021, Asociația Obștească EcoContact

www.ecocontact.md, office@ecocontact.md

Acest Raport alternativ a fost elaborat de AO EcoContact în cadrul Programului de granturi mici pentru monitorizarea alternativă a planurilor anticorupție sectoriale și locale al proiectului „Lupta cu corupția prin consolidarea integrității în Republica Moldova”, implementat de PNUD Moldova cu suportul financiar al Ministerului Afacerilor Externe al Norvegiei. Toate opiniile aparțin autorilor și nu reprezintă neapărat poziția oficială a PNUD Moldova sau a instituțiilor finanțatoare.

CUPRINS

ABREVIERI	4
I. PRELIMINARII.....	3
II. METODOLOGIA	4
III. SUMAR EXECUTIV.....	6
IV. PROGRESUL ÎN IMPLEMENTAREA PLANULUI DE ACȚIUNI	8
V. DATELE PRIVIND INFRAȚIUNILE DE CORUPȚIE ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI	55
VI. CONSTATĂRILE ȘI CONCLUZIILE MONITORIZĂRII ALTERNATIVE	57
VII. RECOMANDĂRI ȘI PROPUNERI	59
ANEXE	61
CHESTIONAR (general)	61
REZULTATELE SONDAJULUI AGENȚIEI DE MEDIU.....	65

ABREVIERI

AAP	Agenția „Apele Moldovei”
AM	Agenția de Mediu
AGRM	Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale
IPM	Inspectoratul pentru Protecția Mediului
FEN	Fondul Ecologic Național
MADRM	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
Moldsilva	Agenția ”Moldsilva”
Planul	Planul sectorial de acțiuni anticorupție în domeniul protecției mediului pentru anii 2018-2020, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1206 din 05.12.2018
Raport	Acest raport alternativ de monitorizare
SNIA	Strategia Națională de Integritate și Anticorupție, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 56 din 30.03.2017

PRELIMINARII

Acest Raport conține rezultatele monitorizării și evaluării implementării Planului sectorial de acțiuni anticorupție în domeniul protecției mediului pentru anii 2018-2020 (în continuare, Plan), fiind parte a Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020 (SNIA) și a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1206 din 05.12.2018.

Potrivit HG 1206/2018, la baza identificării obiectivului anticorupție pentru sectorul de mediu a stat obiectivul nr.16 din Obiectivele de Dezvoltare Durabilă ale Organizației Națiunilor Unite, preluat din Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030. Obiectivul general anticorupție pentru sectorul de mediu este consolidarea integrității, responsabilității, transparenței și a rezistenței față de riscurile de corupție în rândurile funcționarilor publici angajați în cadrul autorităților administrative și instituțiilor publice din sectorul de mediu. Toate acestea, ținând cont de următoarele probleme constatate:

- a. Imperfecțiunea cadrului normativ în domeniul protecției mediului;
- b. Utilizarea frauduloasă, ilicită și neautorizată a resurselor naturale și a resurselor minerale utile, poluarea excesivă și necontrolată a mediului înconjurător;
- c. Utilizarea irațională, neconformă și netransparentă a fondurilor financiare destinate acțiunilor de protecție a mediului și de restabilire a calității acestuia și a patrimoniului public;
- d. Eficacitatea scăzută a cadrului instituțional în sectorul de mediu;
- e. Insuficiența reglementărilor moderne privind procedurile tehnice de efectuare a controlului în sectorul de mediu condiționează eficacitatea acestuia;
- f. Nivelul scăzut de transparență în procesul decizional.

Planul de acțiuni stabilește **4 priorități**, materializate prin realizarea a **33 de acțiuni**. Entitățile publice responsabile de executarea planului este Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (în continuare MADRM), , Agenția de Mediu (în continuare AM) și Inspectoratul pentru Protecția Mediului (IPM). Monitorizarea și raportarea acțiunilor anticorupție realizate se raportează trimestrial de către MADRM.

Monitorizarea și evaluarea implementării Planului permite:

- a. Identificarea și determinarea cauzelor de corupție;
- b. Evaluarea implementării măsurilor de combatere a corupției;
- c. Creșterea eficienței măsurilor de implementare a politicii anticorupție;
- d. Evaluarea realizării competențelor autorităților publice în domeniul combaterii corupției;
- e. Evaluarea stării de corupție;
- f. Prevenirea infracțiunilor de corupție;
- g. Elaborarea propunerilor și înaintarea acestora către organele care realizează măsuri de combatere a corupției, etc.

Procesul de monitorizare s-a desfășurat în baza unei metodologii de monitorizare compuse atât din indicatori cantitativi, cât și din indicatori calitativi (prezentată mai jos). Fiecărei acțiuni i-au fost atribuite calificative privind gradul de realizare. În rezultatul evaluării, au fost formulate recomandări orientate spre eliminarea deficiențelor și acțiuni de consolidare a politicilor anticorupție în domeniul mediului.

METODOLOGIA

În perioada septembrie-noiembrie 2020 a fost elaborată metodologia de monitorizare a progresului înregistrat de implementarea Planurilor anticorupție pentru sectorul de mediu.

Metodologia de monitorizare utilizată la elaborarea Raportului este axată pe eficiență, transparență, obiectivitate și veridicitate a constatării și evaluării rezultatelor implementării Planului, ținând cont de problemele identificate. Subiecții supuși monitorizării au fost organele centrale și de specialitate ale protecției mediului, autoritățile administrației publice locale, precum și alte instituții publice și organizații, activitatea cărora ține de domeniul monitorizat.

Sistemul de indicatori utilizat include indicatorii cantitativi și calitativi privind eficiența implementării măsurilor anticorupție. Indicatorii de eficiență utilizați se diferențiază în funcție de direcția/scopul măsurii anticorupționale - prevenirea corupției, combaterea corupției, eliminarea consecințelor infracțiunilor de corupție.

Subiecții au fost reprezentanții organelor centrale (*Ministerul Agriculturii, Dezvoltării regionale și Mediului*) și de specialitate din domeniul protecției mediului și folosirii durabile a resurselor naturale (*Agenția de Mediu, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția „Apele Moldovei”, Agenția „Moldsilva”, Agenția Geologie și Resurse Minerale (în continuare AGeRM), Serviciul Hidrometeorologic de Stat (în continuare SHS)*), precum și alte instituții publice și organizații neguvernamentale, și mediul academic, activitatea cărora ține de domeniul monitorizat.

În procesul de monitorizare și evaluare a rezultatelor implementării Planului au fost întreprinse activități încadrate în trei etape procedurale:

- I. COLECTAREA DATELOR:** datele relevante indicatorilor din Planul de Acțiuni au fost colectate prin intermediul cercetărilor efectuate pe paginile web ale autorităților responsabile, conform Planului de Acțiuni, al Centrului Național Anticorupție, Autorității Naționale de Integritate și Parlamentului. Datele au fost colectate prin intermediul discuțiilor/interviurilor ce au avut loc cu funcționarii din instituțiile de profil și din chestionarele care au fost completate de către angajații autorităților.
- II. PRELUCRAREA ȘI GENERALIZAREA DATELOR PREZENTATE:** datele privind punerea în aplicare de către organele publice a măsurilor de combatere a corupției s-au prelucrat, sistematizat și s-au generalizat. S-au identificat după caz, tipurile de practici de corupție și semnalele corupte, care au fost clasificate în funcție de domeniul lor de origine: abuzuri în domeniul distribuției resurselor publice; abuzuri în domeniul aplicării sancțiunilor, abuzuri în domeniul controlului de stat; abuzuri în domeniul prestării serviciilor publice, etc.

III. ANALIZA, EVALUAREA REZULTATELOR MONITORIZĂRII ȘI ELABORAREA RAPORTULUI:

evaluarea eficienței implementării măsurilor anticorupție. Ulterior, în baza rezultatelor monitorizării s-au elaborat propuneri de eficientizare a activității organelor publice. S-a elaborat raportul privind rezultatele monitorizării și a fost consultat cu autoritățile.

Principalele surse informaționale utilizate în procesul de monitorizare a implementării Planului:

- datele statistice oficiale reflectate în rapoartele de activitate ale MADRM;
- rezultatele monitorizării mass-media privind publicarea subiectelor anticorupție;
- informația privind rezultatele expertizei anticorupție a actelor juridice normative relevante;
- Monitorul Oficial al Republicii Moldova;
- paginile web oficiale ale autorităților publice;
- raportul de monitorizare a implementării SNIA pentru anii 2017-2020, 2019;
- răspunsul Procuraturii Anticorupție nr.13509 din 15 decembrie 2020;
- răspunsurile organelor publice la chestionarele elaborate de AO EcoContact.

Conform metodologiei elaborate, un instrument separat de cercetare (în afară de analiza rapoartelor existente, practicilor aplicate în domeniu) care s-a aplicat, a fost chestionarul. Chestionarul a fost elaborat în baza Planurilor anticorupție și al activităților prevăzute. Chestionarul a fost transpus, în format online, pentru a facilita procesul de colectare a răspunsurilor și pentru a fi accesibil tuturor părților implicate.

Progresului privind implementarea Planului este evaluat prin acordarea următoarelor calificative pentru atingerea indicatorilor cantitativi (procentuali sau numerici). La stabilirea criteriilor de calificare, s-a ținut cont și de modelul utilizat de către Grupul de monitorizare al CNA.

CALIFICATIV	DESCRIERE
REALIZAT	<ul style="list-style-type: none">▪ Acțiune unde au fost realizate toate acțiunile prescrise de Plan și/sau au fost atinși toți indicatorii de realizare
PARȚIAL REALIZAT	Acțiune ce implică : <ul style="list-style-type: none">▪ realizare ca activitate continuă (unde indicatorii sunt atinși integral sau parțial);▪ realizare parțială (doar unii indicatori sunt îndepliniți);▪ acțiune inițiată (nu este îndeplinit nici un indicator).
NEREALIZAT	<ul style="list-style-type: none">▪ Acțiune neinițiată

SUMAR EXECUTIV

În urma realizării monitorizării alternative, în mare parte, s-a atestat o lipsă a informației publice privind gradul de realizare a acțiunilor incluse în Plan.

Astfel, în baza informațiilor disponibile, se constată că multe dintre acțiunile incluse în Plan, fie sunt în proces de implementare, fie nu au fost realizate:

În rezultatul monitorizării nivelului de realizare a Planului de către organele vizate, s-a constatat că au fost realizate 14 acțiuni din totalul de 33 de acțiuni supuse procesului de monitorizare.

	REALIZATE	PARȚIAL REALIZATE	NEREALIZATE
Prioritatea I. Acțiuni monitorizate – 9	4	5	-
Prioritatea II. Acțiuni monitorizate – 10	2	5	3
Prioritatea III. Acțiuni monitorizate – 9	5	4	-
Prioritatea IV. Acțiuni monitorizate – 5	3	2	-
Total acțiuni monitorizate – 33	14 acțiuni	16 acțiuni	3 acțiuni
Ponderea % din totalul acțiunilor	42.42%	48.48%	9.1%

În pofida faptului că Planul anticorupție în domeniul mediului pentru anii 2018–2020 este plasat pe paginile web ale autorităților vizate, conținutul Planului nu este cunoscut în totalitate pe intern de către reprezentanții instituțiilor. Potrivit rezultatelor sondajelor, se constată că, deși Planul este elaborat și aprobat prin Hotărâre de Guvern, unii respondenți au ignorat solicitarea de a răspunde la întrebările din chestionar și la discuții, iar în unele instituții lipsesc persoanele cu responsabilități în monitorizarea implementării acțiunilor planificate.

Guvernul Republicii Moldova
Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului

English **Română** Python

Minister Legislație Transparența decizională Media Informații utile Petiții Online Întrebări frecvente Cariere Contacte

14. Planul sectorial de acțiuni anticorupție în domeniul protecției mediului pentru anii 2018-2020

Documente atașate:

- 1. Raport trim. I 2019 Planul anticorupție.doc
- 2. MADRM Raport trim. II 2019 Planul acțiun. anticorupție mediu HG 1206_2018.pdf
- 3. MADRM Raport trim. III 2019 Planul acțiun. anticorupție mediu HG 1206_2018.pdf
- 4. Raport CNA pe anul 2019-12-07-548 05.02.2020.odf
- 2. MADRM Raport trim. I-II 2020 Planul acțiun. anticorupție mediu HG 1206_2018.pdf
- 3. MADRM Raport trim. III 2020 Planul acțiun. anticorupție mediu HG 1206_2018.pdf

Minister Legislație Transparența decizională Media Informații utile Petiții Online Întrebări frecvente Cariere Contacte

Guvernul Republicii Moldova
Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului

Adresa fizică: MD-2005 mun. Chișinău, str. Constantin Tănase 9
 Tel: (022) 20-45-79;
 Fax: (022) 22-07-40;
 E-mail: cenoelaria@masdrm.gov.md

Copyright © 2021.
 All rights reserved.

Provocările de bază cu care se confruntă instituțiile de mediu, în realizarea acțiunilor Planului, sunt:

- ▶ Imperfecțiunea cadrului normativ în domeniul protecției mediului;
- ▶ Utilizarea frauduloasă, ilicită și neautorizată a resurselor naturale și a resurselor minerale utile, poluarea excesivă și necontrolată a mediului înconjurător;
- ▶ Utilizarea irațională, neconformă și netransparentă a fondurilor financiare destinate acțiunilor de protecție a mediului și de restabilire a calității acestuia și a patrimoniului public;
- ▶ Eficacitatea scăzută a cadrului instituțional în sectorul de mediu;
- ▶ Insuficiența reglementărilor moderne privind procedurile tehnice de efectuare a controlului în sectorul de mediu condiționează eficacitatea acestuia;
- ▶ Nivelul scăzut de transparență în procesul decizional.

IV

PROGRESUL ÎN IMPLEMENTAREA PLANULUI DE ACȚIUNI

În rezultatul monitorizării și evaluării alternative a implementării acțiunilor anticorupție în domeniul protecției mediului, al înregistrării progreselor acțiunilor scadente către anul 2020, cu termen de realizare fixat/ permanent sau periodic, cu verificarea trimestrială, semestrială, anuală a indicatorilor de progres, situația în sistemul protecției mediului și folosirii durabile a resurselor naturale la finele perioadei de monitorizare se prezintă corespunzător:

PRIORITATEA

EFICIENTIZAREA CADRULUI INSTITUȚIONAL ÎN SECTORUL DE MEDIU ÎN VEDEREA ASIGURĂRII INTEGRITĂȚII AUTORITĂȚILOR, INSTITUȚIILOR ȘI ACTIVITĂȚILOR LEGATE DE ACEST SECTOR

Pentru Prioritatea 1 au fost stabilite atingerea următoarelor **Rezultate**:

Rezultatul nr.1. Cadrul normativ în domeniul protecției mediului perfecționat, eficient și ușor de aplicat, ca urmare a excluderii ambiguităților, curențelor și imperfecțiunilor înregistrate;

Rezultatul nr.2. Instituțiile de mediu își desfășoară activitatea în mod eficient ca rezultat al reorganizării și delimitării funcțiilor exercitate și consolidării tehnico-materiale;

Rezultatul nr.3. Toate autoritățile și instituțiile de mediu au aprobat și implementează instrumente de asigurare a integrității;

Rezultatul nr.4. În instituțiile de mediu activează specialiști pregătiți profesional și integri.

Structura responsabilă de implementarea acestei acțiuni este **Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului**.

- ▶ **Legea nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat:** [Legea Nr. 79 din 24-05-2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative \(Publicat: 15-06-2018 în Monitorul Oficial Nr. 195-209 art. 338\)](#)
- [Legea Nr. 172 din 27-07-2018 pentru modificarea unor acte legislative \(Publicat: 24-08-2018 în Monitorul Oficial Nr. 321-332 art. 529\)](#)
- [Legea Nr. 144 din 19-07-2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat \(Publicat: 24-08-2018 în Monitorul Oficial Nr. 321-332 art. 517\)](#)
- În anul 2019 a fost inițiată elaborarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative în domeniu, inclusiv, la **Legea nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat**. Anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege a fost plasat pe pagina web a MADRM la compartimentul „Transparența decizională”, în data de 08.04.2019 (<http://madrmd.gov.md/ro/content/anun%C8%9B-privind-ini%C8%9Bierea-elabor%C4%83rii-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte>).

La momentul actual, proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative, inclusiv modificarea Legii nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat este în proces de definitivare în baza propunerilor parvenite după avizare.

- ▶ **Hotărârea Guvernului Nr. 150 din 02-03-2010 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Agenției „Moldsilva”, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acesteia:**
 - HG Nr. 560 din 31-07-2020 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (Publicat: 07-08-2020 în Monitorul Oficial Nr. 199-204 art. 699);
 - HG Nr. 112 din 26-02-2020 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (Publicat: 28-02-2020 în Monitorul Oficial Nr. 63-68 art. 167);
 - HG Nr. 1143 din 21-11-2018 cu privire la aprobarea modificărilor ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului. (Publicat: 18-01-2019 în Monitorul Oficial Nr. 13-21 art. 07);
 - HG Nr. 549 din 13-06-2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu (Publicat: 22-06-2018 în Monitorul Oficial Nr. 210-223 art. 603)
 - Proiectul Hotărârii de Guvern pentru modificarea Regulamentului de organizare și funcționare a Agenției „Moldsilva” a fost aprobat în cadrul ședinței de Guvern cu nr. 560/2020 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului.
- ▶ **Codul Subsolului nr.3/2009** – procedura de elaborare a fost inițiată, Grupul de Lucru a fost creat prin ordinul Ministrului MADRM nr. 161 din 20.06.2019 cu privire la instituirea Grupului de lucru responsabil pentru elaborarea proiectului de lege pentru modificarea Codului subsolului nr. 3/2009. Grupul de lucru este compus din reprezentanții diferitor structuri de stat cu activități relevante domeniului extractiv, mediul academic și sectorul asociativ de mediu.

În evaluarea actelor elaborate și aprobate s-a constatat că *modificările țin de aspecte legate de termeni, proceduri, condiții de atribuire în folosință, ceea ce, în esență, se include în scopul stabilit pentru acțiunea dată*. Totodată, elaborarea/ajustarea cadrului normativ în domeniul mediului este prevăzută în mai multe acte de panificare și este un proces continuu, bazat pe efectuarea rapoartelor de monitorizare. Chiar în momentul de față Legea apelor nr. 272 din 23.12.2011 este în revizuire amplă. Respectiv, este cazul ca să fie urmărit

procesul ca să nu fie lăsate spații de interpretare sau vulnerabilitate în fața măsurilor de corupere. Aceleași abordări trebuie să fie aplicate față de Legea nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat, care se planifică a fi elaborată într-o versiune nouă.

În cadrul discuțiilor organizate cu reprezentanții instituțiilor au fost menționate câteva **deficiențe** în vederea realizării acestei acțiuni:

- ▶ Procesul de elaborare este destul de complex. Conform *Legii nr.100/2017 privind actele normative* sunt mai multe etape care trebuie urmate; este necesară implicarea unui număr mai mare de specialiști și experți, precum și expertiza tehnică îngustă pe mai multe domenii; respectiv, de regulă, procesul durează mai mult de 2 ani;
- ▶ Lipsa cadrelor, fluxul de personal și supra-încărcarea angajaților cu activități birocratice.

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
2.	Elaborarea și promovarea actelor normative pentru aspectele care nu sunt suficient reglementate (gestionarea deșeurilor și a substanțelor chimice, protecția aerului, gestionarea organismelor modificate genetic	<i>Modificări aprobate la următoarele acte:</i> legi aprobate: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Legea protecției aerului atmosferic; ▪ Legea substanțelor chimice; ▪ Legea privind organismele modificate genetic; ▪ 7 acte normative secundare de punere în aplicare a acestor legi aprobate. 	Realizat Realizat Realizat 6 acte realizate; 1 act inițiat	Trimestrul IV, 2020	Acțiune în desfășurare	PARTIAL REALIZAT

Structura responsabilă de implementarea acestei acțiuni este *Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului*.

În procesul de monitorizare a implementării Planului, s-a constatat că Indicatorul 1:(3 legi aprobate) a fost realizat. S-a stabilit că:

Legea Nr. 277 din 29-11-2018 privind substanțele chimice (Publicat: 15-02-2019 în Monitorul Oficial Nr. 49-58 art. 109) a fost adoptată, respectând cerințele anticorupție stabilite prin avizul CNA din 06.04.2016.

Legea privind calitatea aerului atmosferic (proiect) – care, de fapt, înlocuiește parțial Legea protecției aerului atmosferic. La moment, proiectul legii se află în proces de examinare la Comisiile Parlamentare.

Analiza documentelor prezentate a stabilit că la 6 aprilie 2020, documentul de Analiză a Impactului (AIR) la lege a fost avizat pozitiv de către GL al Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător. La 16 iulie 2020 proiectul Legii a fost examinat în ședința Secretarilor de Stat și înregistrat cu nr. unic 538/MADRM/2020. După prima etapă de avizare și expertizare, la 22.10.2020 proiectul a fost definitivat și transmis

spre re-avizare instituțiilor interesate. Prin HG nr. 863/2020 proiectul Legii privind calitatea aerului atmosferic (Monitorul Oficial, Nr. 332-342 art. 863 din 11.12.2020), a fost aprobat și expediat la Parlament pentru adoptare.

Legea privind organismele modificate genetic (proiectul) – La moment, proiectul legii se află în examinare în Comisiile Parlamentare.

S-a stabilit că la 20.08.2018 în baza Hotărârii Guvernului nr. 813 a fost aprobat Avizul la proiectul Legii privind organismele modificate genetic **În perioada ianuarie-septembrie 2020** proiectul a fost examinat și avizat pozitiv în cadrul ședinței GL al Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător din 03 martie și 28 aprilie 2020. Proiectul a fost examinat în cadrul ședinței secretarilor generali de stat (număr unic 515/MADRM/2020) și remis pentru examinare și avizare conform prevederilor legislației. Proiectul a fost definitivat conform avizelor parvenite cu elaborarea sintezei obiecțiilor și propunerilor pe marginea acestora. Prin HG nr. 961/2020 proiectul Legii privind organismele modificate genetic (Monitorul Oficial, Nr. Nr. 1-8 art. 4 din 08.01.2021), a fost aprobat de Guvern și expediat în Parlament.

INDICATORUL 2: include 7 acte normative secundare de aplicare a acestor legi aprobate. În procesul de monitorizare s-a constata că 6 acte au fost aprobate și s-a atribuit calificativul de realizat, în timp ce un act rămâne să fie aprobat.

1. Hotărârea Guvernului nr. 645 din 17.12.2019 cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 81/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind bifenilii policlorurați (Monitorul Oficial 2019, nr. 380 -387 art. 979);
2. Ordinul MADRM nr. 190 din 07.08.2019 cu privire la aprobarea Ghidului pentru facilitarea implementării Registrului național al emisiilor și al transferului de poluanți (Monitorul Oficial, 2019, nr. 367-377 art. 2053);
3. Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind exportul și importul de produse chimice periculoase nr. 505 din 15.07.2020 (în vigoare 31.01.2021) (Monitorul Oficial al R. Moldova nr.194-197 art. 670 din 31.07.2020);
4. Hotărârea Guvernului nr. 535 din 20.07.2020 (în vigoare din 31.08.2020) pentru aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului informațional automatizat „Registrul produselor chimice plasate pe piața Republicii Moldova» (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.194-197 art. 672 din 31.07.2020);
5. Hotărârea Guvernului nr. 561/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind ambalajele și deșeurile de ambalaje (M.O. 2020, nr. 212-220, art. 743);
6. Hotărârea Guvernului nr. 586/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind bateriile și acumulatori și deșeurile de baterii și acumulatori (M.O. 2020, nr. 221-225, art. 760);
7. Regulamentului cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare, Radiologice și Chimice -proiectul este elaborat; nu a fost aprobat la moment. A fost examinat AIR în cadrul GL privind reglementarea activității de întreprinzător. I-a fost atribuit nr. unic 648/MADRM/2020, a fost expediat pentru examinare și expertiză către CNA, prin scrisoarea nr. 14-07/5877 din 30.12.2020. Acesta din urmă, este elaborat și discutat cu experții și specialiștii; Regulamentul este în proces de evaluare a riscurilor de corupere și integritate de către CNA.

În scopul consolidării cadrului normativ privind gestionarea deșeurilor, implementării prevederilor **Legii nr. 209/2016 privind deșeurile**, precum și a Acordului de Asociere, pe parcursul perioadei de raportare a fost elaborat proiectul Regulamentului privind transferurile de deșeuri, care se află la etapa de pregătire a sintezei avizelor parvenite și de definitivare.

În cadrul discuțiilor organizate cu reprezentanții instituțiilor au fost menționate câteva **deficiențe** în vederea realizării acestei acțiuni:

- ▶ Similare ca cele indicate pentru Acțiunea nr.1.
- ▶ Adițional, a fost menționat ca risc de realizare a indicatorului nr.2 faptul că echipa experților implicați în oferirea suportului pentru Direcția responsabilă din cadrul MADRM a reziliat contractul din cauza disputei între Directorul UIPM și liderul echipei de experți ce nu a fost soluționată de Administrația MADRM.

	Acțiunea	Indicatori de progres	Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare	
3.	Reorganizarea și reformarea Agenției „Moldsilva” și a Agenției „Apele Moldovei”, precum și a întreprinderilor de stat fondate de acestea, în vederea delimitării clare a funcțiilor de protecție a resurselor naturale de cele de valorificare economică a acestora	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 2 acte normative aprobate, inclusiv cu elemente de integritate; ▪ 2 autorități administrative de mediu reorganizate (Agenția „Apele Moldovei, Agenția „Moldsilva”) 	<p>Inițiat</p> <p>Inițiat</p>	Trimestrul II, 2019	Acțiune în desfășurare	PARȚIAL REALIZAT

Structurile responsabile de implementarea acestei acțiuni sunt *Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Agenția „Apele Moldovei” și Agenția „Moldsilva.”*

În baza Hotărârii de Guvern nr. 301 din 24.04.2014 cu privire la aprobarea *Strategiei de mediu pentru anii 2014-2023 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia*, **Obiectivul specific 1: Asigurarea condițiilor de bună guvernare și eficientizare a potențialului instituțional și managerial în domeniul protecției mediului pentru atingerea obiectivelor de mediu**, până la finele anului 2018 s-a încheiat parțial reforma din domeniul mediului și anume prin Legea nr.185 din 21.09.2017 *pentru modificarea și completarea unor acte legislative* s-au creat Agenția de Mediu și Inspectoratul pentru Protecția Mediului (prin reorganizarea Inspectoratului Ecologic). Menționăm că prin reforma realizată de *Centrul de Implementare a Reformei (CIR)* a fost reorganizat și a Ministerului Mediului, prin comasarea cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și preluarea activităților

din domeniul Dezvoltării Regionale, **formând Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului**, aprobat prin Hotărârea de Guvern Nr.594 din 26.07.2017 cu privire la restructurarea administrației publice centrale de specialitate.

Atragem atenția că în *Strategia de Mediu aprobată prin HG nr. 301 din 24.04.2014* este indicat că [... *Strategia propune, pentru primii 4-5 ani, realizarea unei reforme instituționale esențiale în sectorul de mediu, prin care se intenționează reorganizarea instituțiilor specializate, crearea unor instituții noi, în scopul îmbunătățirii capacităților operaționale și a optimizării cheltuielilor publice*]. Trebuie de menționat că reforma realizată prin intermediul CIR a fost una fragmentată și lipsită de viziune strategică complexă. Ca rezultat, au fost identificate mai multe curențe care, de fapt, sunt considerate și cu risc de vulnerabilitate a actelor de corupere și integritate.

Acțiunea nr.3 ce prevede continuarea reformei instituționale a două autorități Agenția „Apele Moldovei” și Agenția „Moldsilva”. În procesul de monitorizare s-a constatat că pentru atingerea **Indicatorului 1**: 2 acte au fost aprobate:

- ▶ Prin HG nr. 560 din 31.07.2020 **cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului** (Monitorul Oficial, 2020, Nr. 199-204 art. 699) **au fost operate modificări în** Hotărârea Guvernului nr. 150/2010 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Agenției „Moldsilva”, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acesteia.

În urma evaluării actului menționat s-a stabilit că acesta doar parțial reglementează prevederile ce se încadrează în aspectele anticorupție și integritate, deoarece stabilește doar Structura aparatului central și modificările din Anexe. Respectiv, nu poate fi constatată finalizarea procesului de reformă.

- ▶ **Proiectului HG Cu privire la organizarea și funcționarea Agenției „Apele Moldovei”** – continuă să fie elaborat și promovat. Discuțiile și consultările în cadrul GL au avut loc pe parcursul anilor 2019, 2020. La momentul de față se elaborează AIR.

În vederea evaluării rezultatelor, conform **Indicatorului 2**: 2 autorități administrative de mediu reorganizate, s-a stabilit că procesul este inițiat.

- ▶ Prin HG nr. 560 din 31.07.2020 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (Monitorul Oficial, 2020, Nr. 199-204 art. 699) au fost operate **modificări în Hotărârea Guvernului nr. 150/2010 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Agenției „Moldsilva”, structurii și efectivului-limită a aparatului central al acesteia, care se axează pe modificarea structurii organizatorice a aparatului central, ulterior urmează reorganizarea structurilor subordonate (întreprinderilor de stat)**. La momentul de față, cu suportul Ambasadei Marii Britanii în Moldova se efectuează evaluarea funcționalității cu înaintarea recomandărilor de reorganizare a sistemului instituțional silvic.
- ▶ **Agencia „Apele Moldovei”** va fi considerată **încheiată** atunci când Hotărârea de Guvern va fi aprobată și executată. Proiectului hotărârii Guvernului cu privire la organizarea și funcționarea Agenției „Apele Moldovei”, este în proces de elaborare și avizare.

În cadrul discuțiilor care au avut loc cu reprezentanții instituțiilor vizate, au fost menționate un set de **deficiențe**, printre care:

- ▶ Cele indicate pentru Acțiunea nr.1. – în cazul Agenției „Apele Moldovei”:
- ▶ Pe când, pentru Agenția „Moldsilva” se mai completează lista dificultăților cu **presiunea mare** din partea celor ce au interese în defrișarea necontrolată a terenurilor împădurite, în asigurarea activităților cinegetice cu control redus din partea statului și în lipsa interesului de creare a ariilor naturale protejate de stat.
- ▶ Lipsa unei abordări complexe și integrate a sistemului instituțional de mediu. Ambele Agenții nu au fost reorganizate concomitent cu Agenția de Mediu și Inspectoratul pentru Protecția Mediului, fapt constatat ca unul greșit și care a dus la stagnarea și tergiversarea realizării sarcinilor și atribuțiilor. Este cunoscut faptul că, odată cu reorganizarea din anul 2018 au fost retrase unități, unele atribuții și bugetele de la ambele instituții, ceea ce a stagnat progresul în dezvoltarea Agențiilor vizate și, respectiv, în implementarea actelor normative din domeniul mediului. Printre toate, **mărind numărul de conflicte/încălcări în domeniul gestionării apei, secetei și inundațiilor și a defrișărilor ilicite, braconajului și pescuitului ilegal.**
- ▶ Austeritatea bugetului public privind reforma sistemului instituțional de mediu și lipsa specialiștilor în economia de mediu duce la carențe în activitatea instituțiilor.
- ▶ Instituții publice în domeniul mediului sunt mai multe, Agenția Geologie și Resurse Minerale și Serviciul Hidrometeorologic de Stat nu sunt indicate în procesul de reformă instituțională, deși este foarte necesar prin prisma bunei guvernante de mediu. Subliniem că ultima instituție publică subordonată MADRM este Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare, Radiologice, care trebuie să fie reorganizată prin atribuirea sarcinilor din domeniul managementului substanțelor Chimice. Monitorizarea acestei reorganizări cade sub acțiunea 2, care este inițiată.

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
4.	Asigurarea funcționalității Agenției de Mediu, instituție nou-creată în subordinea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, cu funcția principală de eliberare a actelor permissive de mediu	<ul style="list-style-type: none"> • Statul de personal și schema de încadrare aprobate pentru Agenția de Mediu; • bugetul necesar pentru funcționarea acesteia aprobat; • concurs pentru ocuparea funcțiilor publice organizat în mod transparent 	<p>Realizat</p> <p>Realizat</p> <p>Realizat</p>	Trimestrul I, 2019	Acțiune în desfășurare	REALIZAT

Structurile responsabile de implementarea acestei acțiuni sunt *Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Agenția „Apele Moldovei” și Ministerul Finanțelor.*

Potrivit răspunsurilor la chestionarului adresat Agenției de Mediu, pentru asigurarea funcționalității Agenției de Mediu (HG nr. 549/2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu):

- În 2019 și, ulterior, în septembrie 2020, au fost înaintate propuneri în adresa MADRM privind modificarea statelor de personal și a schemei de încadrare a Agenției.
- Toate activitățile de asigurare a funcționalității Agenției de Mediu au fost întreprinse: stat de personal aprobat, schema de încadrare aprobată, regulamente interne, fișe de post, condiții de muncă asigurate, etc.
- Au fost organizate concursuri în mod transparent pentru ocuparea funcțiilor publice.

Angajarea și promovarea a fost efectuată în bază de merit și de integritate profesională (Art.11 din Legea integrității nr.82/2017 stabilește că angajarea, dar și promovarea în funcție a agenților în cadrul entităților publice se efectuează prin concurs public, conform criteriilor transparente și obiectivelor de selectare în bază de merit, calificare profesională, capacitate, competență și integritate profesională, fără a se admite favorizarea intereselor private și a oricăror forme de discriminare pe motiv de sex, rasă, limbă, religie, opinii politice sau orice altă opinie, origine națională sau socială, altor forme de discriminare, în conformitate cu prevederile legislației speciale care reglementează activitatea diferitor categorii de entități și agenți publici).

Procedura de angajarea în cadrul Agenției de Mediu se realizează în condițiile Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și HG nr.201/2009 privind punerea în aplicarea a Legii nr.158/2008.

Comisia de concurs pentru ocuparea funcțiilor publice vacante din cadrul AM a fost instituită prin Ordin nr.54-p din 03 octombrie 2016.

Potrivit raportului privind evaluarea integrității instituționale în cadrul Agenției de Mediu elaborat de către CNA, în perioada anului 2019 - 2020 (6 luni), de către AM au fost organizate 35 concursuri (2019 - 33; 2020 - 2), inclusiv 11 pentru funcții de conducere, fiind angajate 21 de persoane. Concomitent, în perioada vizată, 8 persoane au ocupat funcții publice prin promovare. De menționat că anunțurile privind ocuparea prin concurs a funcțiilor publice, lista candidaților admiși la proba scrisă și interviu, inclusiv lista candidaților învingători este publicată pe pagina web a Agenției, la rubrica „Funcții vacante”. Suplimentar, de menționat că art.11 alin. (2) lit. a) a Legii 82/2017 prevede că pentru asigurarea angajării și promovării agenților publici în bază de concurs, conform criteriilor de selectare enunțate la alin.(1) art.11 din Legea 82/2017, conducătorul entității publice are obligația să **solicite certificatul de cazier juridic privind integritatea profesională**, a informației privind stările de incompatibilitate nesoluționate, privind conflictele de interese sancționate și a cazierului judiciar privind integritatea profesională. Deși angajările în funcții publice este obligatoriu să se realizeze cu respectarea obligațiilor prevăzute la art.11 alin.(2) lit.a) al Legii 82/2017, inclusiv cu solicitarea certificatului de cazier privind integritatea profesională. În aceste circumstanțe, prin neglijarea obligației de solicitarea a cazierului de integritate profesională, riscul angajării în funcții publice a agenților publici care nu au dat dovadă de integritate profesională în cadrul testelor de integritate profesională, este unul cu potențial înalt de materializare.

În cadrul discuțiilor, a fost dificil de stabilit dacă, în timpul testărilor scrise, au fost excluse oricare potențiale condiții de plagiat sau dacă a fost concursul organizat în mod transparent.

Considerăm că cunoștințele slabe în domeniul mediului, lipsa studiilor specializate în mediu, sau lipsa confirmării experiențelor precedente în domeniul mediului reprezintă un risc de vulnerabilitate în contracararea corupției. Aceasta se datorează faptului că, funcționarii nu sesizează și nu percep potențialele riscuri pentru mediu ce ar putea fi cauzate de acțiunile statului și/sau agenților economici.

În cadrul evaluării acțiunii nr.4 au fost stabilite următoarele **deficiențe**:

- ▶ Ignorarea de către funcționarii responsabili de organizarea concursului a prevederilor cadrului normativ în vigoare în domeniul integrității;
- ▶ Angajarea specialiștilor care nu au studii speciale în domeniile relevante mediului sau confirmarea acestei experiențe.

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
5.	Crearea unităților cu funcții de asigurare a integrității în instituțiile de mediu create/reorganizate și instruirea acestora în vederea implementării instrumentelor de integritate	4 unități create în instituțiile de mediu, subordonate Ministerului Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului;	Parțial Realizat	Trimestrul III, 2019	Acțiune în desfășurare	REALIZAT PARȚIAL
		4 funcționari angajați în unitățile create și instruiți	Nerealizat			

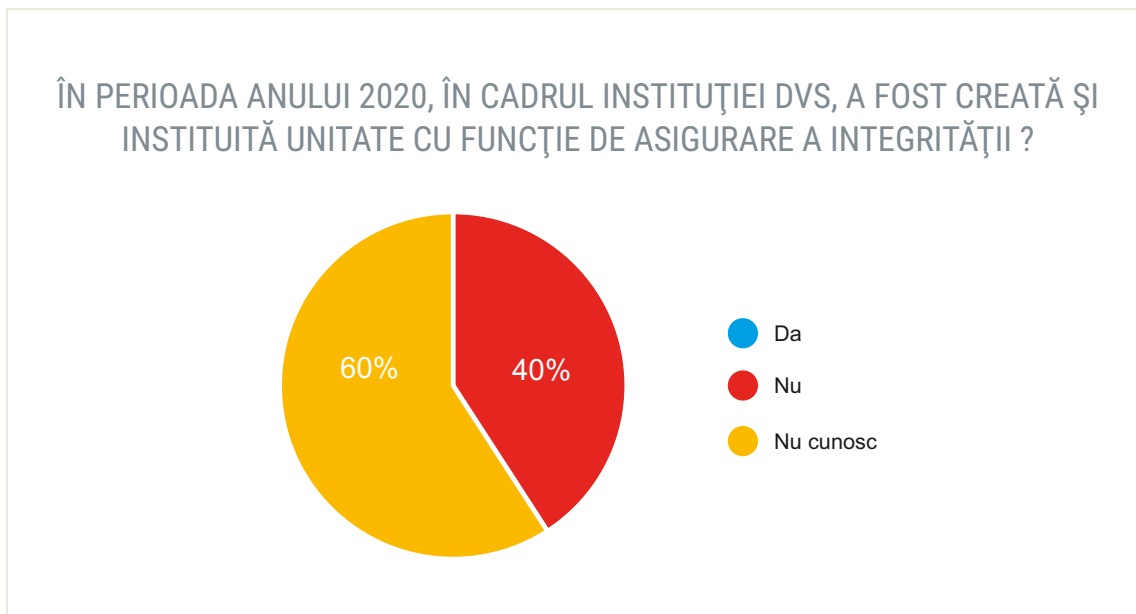
Structurile responsabile de implementarea acestei acțiuni sunt *Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Agenția de Mediu, Agenția „Apele Moldovei”, Agenția „Moldsilva”, Inspectoratul pentru Protecția Mediului și Centrul Național Anticorupție.*

În vederea realizării indicatorului 1: 4 unități create în instituțiile de mediu, subordonate Ministerului. S-a constatat că în cadrul **Inspectoratului pentru Protecția Mediului**, unitatea cu funcții de asigurare a integrității este instituită și funcțională din anul 2018, odată cu aprobarea statului de personal al instituției. Prin ordinul IPM nr. 62 din 02.09.2019 a fost aprobată „[Politica antifraudă și anticorupție a Inspectoratului pentru protecția mediului](#)”

Trebuie de menționat că pe parcursul anului 2019, în cadrul **Agenției de Mediu** nu a fost creată o unitate specială pentru problemele de integritate, dar a fost desemnată persoana responsabilă pentru asigurarea integrității și coordonarea problemelor de integritate în instituție (Ordinul nr. 29a din 27 iunie 2019). În raportul de activitate a AM pentru anul 2020 nu se reflectă nicio acțiune în acest domeniu.

Agenția „Apele Moldovei” și Agenția „Moldsilva” vor iniția crearea unității speciale pentru problemele de integrate și desemnarea persoanei responsabile de asigurare a integrității în cadrul instituției după aprobarea noilor Regulamente de reorganizare.

Răspunsurilor la chestionar au arătat următoarele:

Așa cum structurile responsabile, cu excepția Inspectoratului pentru Protecția Mediului, nu și-au create o astfel de funcție în statul de personal, respectiv instruiți dedicati nu au avut loc. **Indicatorul 2** nu este realizat.

Deficiențele identificate au fost:

- ▶ Lipsa de cadre și personal în instituții;
- ▶ Proces lent de realizare a reformei instituționale și
- ▶ Ignorarea din partea administrației instituțiilor date a responsabilităților stabilite prin Planul sectorial anticorupție în domeniul mediului.

Este important ca la etapa de terminare a reformei instituționale în domeniul mediului, toate instituțiile subordonate Ministerului (*Agenția de Mediu, Agenția „Apele Moldovei”, Agenția „Moldsilva”, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția Geologie și Resurse Minerale și Serviciul Hidrometeorologic de Stat*), inclusiv și MADRM, să dedice **unități cu funcții de asigurare a integrității în cadrul instituției**.

Structurile responsabile de implementarea acestei acțiuni sunt *Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Agenția de Mediu, Agenția „Apele Moldovei”, Agenția „Moldsilva”, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, Serviciul Hidrometeorologic de Stat și Centrul Național Anticorupție*.

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
6.	Instruirea inițială și continuă a funcționarilor angajați în autoritățile de mediu în domeniul conduitei de mediu și integrității profesionale	100 de funcționari din cadrul autorităților de mediu instruiți anual	Realizat	Anual, trimestrul II	Acțiune în desfășurare	REALIZAT

În procesul de evaluare a activității date, Indicatorul de 100 de funcționari din cadrul autorităților de mediu instruiți anual a fost realizat.

Pe parcursul anului 2019 au participat la cursuri de dezvoltare profesională (peste **104 funcționari**):

- *Agencia de Mediu* - **81 funcționari**;
- *Agencia „Apele Moldovei”* - **6 funcționari**;
- *Agencia „Moldsilva”* - **8 funcționari**;
- *Agencia pentru Geologie și Resurse Minerale* - **4 funcționari**;
- *Inspectoratului pentru Protecția Mediului* – a realizat instruirea inițială a **5 funcționari** angajați în perioada de probă, au fost organizate 5 instruirii generale cu 16 tematici (compartimentul deșeurii) a inspectorilor de mediu din țară. S-a participat la 187 întruniri, seminare și conferințe organizate de alte instituții.

Pe parcursul anului 2020, au participat la cursuri de dezvoltare profesională peste **48 funcționari**.

- *Agencia de Mediu* – **6 funcționari**. Au fost elaborate Planurile de instruire pentru 6 funcționari publici debutanți.
- *Agencia „Apele Moldovei”* – **4 funcționari**;
- *Agencia „Moldsilva”* – **4 funcționari**; Potrivit Raportului privind rezultatele evaluării integrității instituționale efectuate la Agenția „Moldsilva” (p.32):” Agenția raportează că desfășoară instruirii la necesitate și, pe parcursul a în 2 ani, au fost instruite 26 de persoane;
- *Agencia pentru Geologie și Resurse Minerale* - **6 funcționari** (Cursurile au fost desfășurate online);
- *Inspectoratului pentru Protecția Mediului* – **12 funcționari**. Pe parcursul anului 2020 s-a participat la 347 întruniri, seminare și conferințe organizate de alte instituții;
- *Serviciul Hidrometeorologic de Stat* a efectuat instruire inițială a **6 angajați** în teritoriu. Totodată, din contul mijloacelor bugetare au fost instruite **10 persoane** în domeniul securității muncii și două persoane în cadrul Academiei de administrare publică. (menționăm ca SHS are angajați cu statut de funcționari publici).

De menționat că, pe parcursul anului 2020, dat fiind faptul că a fost suspendat procesul de dezvoltare profesională pe durata stării de urgență, a fost limitat accesul personalului din cadrul instituțiilor subordonate de mediu de a participa la cursuri de dezvoltare profesională.

Pe parcursul anului 2020 personalul din cadrul instituțiilor subordonate de mediu a participat la instruiți, după cum urmează:

Agenția de mediu:

În vederea asigurării informării angajaților Agenției de Mediu cu privire la conduita de mediu și integritatea profesională au fost aduse la cunoștința tuturor funcționarilor Agenției de Mediu, inclusiv noilor angajați, următoarele acte normative:

- Ordinul nr. 13 din 28.02.2019 cu privire la aprobarea Codului de conduită a funcționarului public din cadrul Agenției de Mediu;
- Ordinul nr. 76p din 13.02.2019 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la evidența, evaluarea, păstrarea, utilizarea și răscumpărarea cadourilor simbolice, a celor oferite din politețe, sau cu prilejul anumitor acțiuni de protocol.

În trimestrul I a anului 2020 a fost aprobat Planul anual de instruire al angajaților Agenției de Mediu pentru anul 2020, fiind planificate și alocații bugetare pentru perfecționarea profesională a angajaților, în mărime de 10 mii. lei. Totodată, în perioada anului 2020, angajații AM au participat la peste 20 de instruiți ce au avut loc online și offline. Lista instruirilor sunt incluse în Anexa 1 la acest Raport.

Inspectoratul pentru Protecția Mediului:

S-a participat la următoarele întruniri, seminare și conferințe organizate de alte instituții.

1. Seminarul subregional „Implementation of the Provisions of Association Agreements on Deep and Comprehensive Free Trade Area (DCFTA) in the field of Environmental Protection”. (26-30 octombrie 2020);
2. Seminar pentru colaboratorii IPM cu privire la implementarea în regim ONLINE a Platformei Naționale de Raportare a Problemelor de Mediu.(11.05.2020).

Nu sunt date cu referire la numărul funcționarilor din cadrul **Agenției „Apele Moldovei”, Agenției „Moldsilva”, Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale** privind participarea la cursuri de dezvoltare profesională.

Dificultățile identificate în realizarea acestei activități țin de:

- ▶ Lipsa persoanelor în instituțiile subordonate cu atribuții în monitorizarea implementării Planului; și
- ▶ Lipsa sistemului la nivel de instituții în vederea colectării corecte și permanente a indicatorilor.

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
7.	Instruirea funcționarilor noi angajați în cadrul Agenției de Mediu în ceea ce privește implementarea eficientă a legislației de mediu.	5 instruiți realizate de Agenția de Mediu;	Realizat	Trimestrul III, 2020	Realizat	REALIZAT
		80 de funcționari instruiți	Realizat			

Structurile responsabile de implementarea acestei acțiuni sunt *Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și Agenția de Mediu*.

În procesul de colectarea a informației în vederea monitorizării activității nr. 7 s-a constatat că:

- ▶ Pe parcursul anului **2019**, din partea *Agenției de Mediu* au participat la cursuri de dezvoltare profesională peste **60 funcționari**.
- ▶ Pe parcursul anului **2020** din partea *Agenției de Mediu* au participat la cursuri de dezvoltare profesională peste **35 funcționari**.

Instruiri realizate în 2020:

- Seminar de instruire în cadrul proiectului „Suport pentru aplicarea legislației privind deșeurile în Republica Moldova”, 29 ianuarie 2020 (9 participanți);
- Pregătire profesională pentru acreditarea Laboratorului de referință de mediu, 04-06 februarie 2020 (2 participanți);
- Atelier de lucru „Statistica deșeurilor electrice și electronice”, 20-23 ianuarie 2020, în or. Moscova, Rusia (1 participant);
- Seminar regional de instruire în cadrul proiectului EU4Climate în domeniul sistemelor de monitorizare, raportare și verificare a emisiilor de gaze cu efect de seră, 17-21 februarie 2020, în or. Viena, Austria. Eveniment ce a inclus vizite de studiu la Agenția de Mediu din Austria și la Agenția Europeană de Mediu din Danemarca (1 participant);
- Cursul de instruire cu tematica „Elaborarea și coordonarea proiectelor de acte normative”, organizat de Academia de Administrare Publică, în perioada 09-11 martie 2020 (1 participant).
- În luna iunie 2020 au fost desfășurate 3 seminare on-line pe tematica privind cadrul normativ în domeniul gestionării substanțelor chimice și deșeurilor acestora în Republica Moldova (circa 50 de funcționari instruiți, inclusiv de la Agenția de Mediu).

De menționat că, pe parcursul anului 2020, dat fiind faptul că a fost suspendat procesul de dezvoltare profesională pe durata stării de urgență, a fost limitat accesul personalului din cadrul instituțiilor subordonate de mediu de a participa la cursuri de dezvoltare profesională.

Potrivit raportului AM 2020, au fost elaborate Planurile de instruire pentru 5 funcționari publici debutanți. Planurile de instruire au fost implementate pe parcursul perioadei de probă. Pe parcursul perioadei de probă funcționarilor publici debutanți li s-a oferit timp necesar instruirii, inclusiv pregătirii individuale, în scopul obținerii cunoștințelor teoretice și a experienței practice necesare exercitării funcției publice.

De asemenea, funcționarii publici debutanți au fost delegați pentru participare la cursurile de instruire organizate de Academia de Administrare Publică: „Elaborarea și coordonarea proiectelor de acte normative”, 09-10 martie, 22 septembrie și 01- 03 decembrie – 2 participanți; „Integrarea profesională în funcția publică”, 19-23 octombrie, 07-11 decembrie – 2 participanți; „Planificarea strategică și operațională în administrația publică”, 14-18 decembrie – 1 participant; „Leadership în administrația publică”, 27-29 octombrie – 1 participant.

A fost aprobat Planul anual de instruire al angajaților Agenției de Mediu pentru anul 2020, pentru care s-au oferit alocații bugetare în mărime de 11,1 mii lei. Totodată, în perioada dată angajații AM au participat la următoarele instruirii:

1. Instruire în domeniul securității și sănătății în muncă, 20-24 ianuarie 2020 (**1 participant**);
2. Seminar de instruire în cadrul proiectului „Suport pentru aplicarea legislației privind deșeurile în Republica Moldova”, 29 ianuarie 2020 (**9 participanți**);
3. Pregătire profesională pentru acreditarea Laboratorului de 10 referință de mediu, 04-06 februarie 2020 (**2 participanți**);
4. Atelier de lucru „Statistica deșeurilor electrice și electronice”, 20-23 ianuarie 2020, în or. Moscova, Rusia (**1 participant**);
5. Seminar regional de instruire în cadrul proiectului EU4Climate în domeniul sistemelor de monitorizare, raportare și verificare a emisiilor de gaze cu efect de seră, 17-21 februarie 2020, în or. Viena, Austria. Eveniment ce a inclus vizite de studiu la Agenția de Mediu din Austria și la Agenția Europeană de Mediu din Danemarca (**1 participant**);
6. Cursul de instruire cu tematica „Elaborarea și coordonarea proiectelor de acte normative”, organizat de Academia de Administrare Publică, în perioada 09-11 martie 2020 (**1 participant**).
7. Totodată, **8 funcționari** din cadrul Agenției au participat la 3 seminare de instruire privind aspectele de aplicare a articolelor privind autorizarea, raportarea datelor și control din Legea 209/2016 privind deșeurile, organizate în cadrul proiectului “Suport pentru aplicarea legislației privind deșeurile în Republica Moldova”, iar **4 funcționari** au participat la instruirea on-line „Aplicarea metodologiei costului standard” în procesul de reglementare a activității de întreprinzător.

Ținând cont de situația excepțională, s-a participat la următoarele instruirii on-line organizate de AAP: - Integrarea profesională în funcția publică” - (19-23 octombrie) – **1 participant**; - Managementul serviciilor publice” (19-21 octombrie 2020) – **1 participant**; - Leadership în administrația publică (27.10 – 29.10.2020)

- **1 participant**; - Efcientizarea activității profesionale în administrația publică” (10-12.11.2020) – **2 participanți**
 - Managementul organizațional (09-13.11.2020 și 23-27.11.2020) – **2 participanți**. - Elaborarea și coordonarea proiectelor de acte normative - 01- 03.12.2020 – **1 participant**; - Planificarea strategică și operațională în administrația publică” - 30.11.2020 - 04.12.2020 – **2 participanți**; De asemenea, **câte 1 reprezentant** din cadrul AM a participat la seminarul de instruire și informare online cu tematica „Organizarea arhivei la întreprindere/instituție”, organizat de către Î.S. „Centrul de instruire în domeniul relațiilor de muncă”, pe data de 28.10.2020 și la atelierul Managementul și dezvoltarea resurselor umane în serviciul public din Republica Moldova, organizat de către Cancelaria de Stat a RM, la data de 29.10.2020.

În procesul discuțiilor care au avut loc în perioada monitorizării au fost identificate un set de deficiențe în realizarea indicatorului dat:

- ▶ Lipsa unui sistem transparent privind delegarea la instruire, în special în străinătate, cea ce provoacă aspecte de trafic de interes și vulnerabilitatea față de măsurile de corupere și loialitate;
- ▶ Lipsa interesului din partea angajaților de a participa la instruire, din frica de a fi refuzați de către Administrație de a participa în instruire, inclusiv în străinătate;
- ▶ Indicator îngust formulat (de exemplu, vizitele de studiu nu sunt percepute ca acțiuni ce se încadrează în indicatorul dat);
- ▶ Lipsa la nivel de sistem instituțional a cadrului de perfecționare continuu a calificării profesionale a angajaților prin aplicarea sistemelor de creditare- care ar permite asigurarea transparenței în luarea deciziilor de promovare în funcție, privind delegarea la studii sau instruire și în acordarea de premii.

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
8.	Instruirea funcționarilor din cadrul autorităților publice locale și a reprezentanților sectorului privat cu privire la integritatea, conduita de mediu și gestionarea conflictelor de interese în procesul de aplicare a legislației de mediu și de utilizare a resurselor naturale	<ul style="list-style-type: none"> • 10 cursuri de instruire desfășurate; • 100 de funcționari din cadrul autorităților publice locale instruiți anual; • 100 de reprezentanți ai mediului de afaceri instruiți anual 	Parțial Realizat	Permanent, cu verificare anuală	Acțiune în desfășurare	PARȚIAL REALIZAT

Structurile responsabile de implementarea acestei acțiuni sunt *Centrul Național Anticorupție, Agenția de Mediu și Inspectoratul pentru Protecția Mediului*;

Pe parcursul anului **2020** funcționarii din cadrul instituțiilor subordonate MADRM, precum: *Agenția de Mediu, Agenția „Apele Moldovei”, Agenția „Moldsilva”, Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, Inspectoratul pentru Protecția Mediului*, au participat în cadrul cursurilor de instruire desfășurate de către CNA, cu privire la integritatea, conduita și gestionarea conflictelor de interese. Astfel:

- În perioada 29-30.10.2020 a avut loc cursul de instruire „Sistemul de Management Anti-Mită SM ISO 37001:2016” organizat de către CNA în comun cu Institutul de Standardizare (INS), pe platforma ZOOM **(15 funcționari)**;
- În data de 11.12.2020 a avut loc atelierul de lucru privind noul mecanism de prevenire a corupției - Platforma «reLAWed”, desfășurat de către CNA, în format on-line pe platforma ZOOM **(12 funcționari)**.

De menționat că pe parcursul anului 2020 dat fiind faptul că a fost suspendat procesul de dezvoltare profesională pe durata stării de urgență, a fost limitat accesul personalului din cadrul instituțiilor subordonate de mediu de a participa la cursuri de dezvoltare profesională.

Dificultatea identificată în realizarea acestei activități ține de lipsa de coordonare a activităților dintre instituțiile vizate, fapt confirmat prin discuțiile ce au avut loc cu reprezentanții structurilor intervievate.

	Ațiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
9.	Organizarea și desfășurarea campaniilor de informare privind integritatea, conduita de mediu și diminuarea riscurilor de corupție în domeniul mediului	3 spoturi audio, video sau grafice dezvoltate și distribuite prin intermediul posturilor de televiziune și radio, al rețelelor de socializare	Parțial Realizat	Trimestrul III, 2020	Acțiune în desfășurare	PARȚIAL REALIZAT

Structurile responsabile de implementarea acestei acțiuni sunt *Agenția de Mediu, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția „Apele Moldovei”, Agenția „Moldsilva” și Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale.*

S-a constatat că **Indicatorul**: - 3 spoturi audio, video sau grafice dezvoltate și distribuite prin intermediul posturilor de televiziune și radio, al rețelelor de socializare este realizat parțial.

Potrivit discuțiilor cu reprezentanții MADRM, realizarea acestei acțiuni de către instituții este dificilă pentru că nu țin de competența acestor instituții să elaboreze spoturi și video, totodată implică resurse financiare suplimentare, care nu s-au bugetat din motive de austeritate bugetară.

În cadrul ședinței, reprezentantul IPM de asemenea a specificat lipsa unor alocări financiare în planificarea bugetară pentru elaborarea spoturilor video/audio.

Analizând paginile web a structurilor vizate s-a stabilit că instituțiile de mediu utilizează pe larg paginile web oficiale pentru desfășurarea campaniilor de informare și sensibilizare a populației, privind integritatea, conduita de mediu.

Respectiv, *Inspectoratul pentru Protecția Mediului* a publicat peste 208 materiale privind respectarea legislației de mediu și rezultatele controlului ecologic. A organizat publicații în presa scrisă locală și națională alta decât pagina web al IPM – 73, participări în emisiuni Radio, TV de nivel local și național – 27 emisii.

În aceeași ordine de idei, pe parcursul anului 2020 colaboratorii Agenției de Mediu au oferit 2 interviuri televizate în cadrul reportajelor referitor la pescuitul amator. Totodată, s-a:

- Elaborat și publicat articolul „Starea mediului la nivel național” în contextul Zilei Mondiale a Mediului.
- Elaborat și remis către MECC materialul didactic „Importanța protecției și conservării biodiversității” pentru desfășurarea orei ecologice în perioada Săptămânii Verzi Europene;
- Și alte activități.

Au fost publicate 20 de Comunicate de presă pentru mediatizarea zilelor cu semnificație de mediu.

Drept **deficiențe** în realizarea activității date s-a indicat de intervievați:

- ▶ Planul nu are acoperire bugetară, totodată AM susține că acțiunile de elaborare a spoturilor video nu țin de competența acesteia.
- ▶ Lipsa unei dialog constructiv între instituțiile de mediu și proiectele de implementare pe diferite domenii, care au componenta de vizibilitate și comunicare;
- ▶ Formularea îngustă a indicatorului și necesitatea de revizuire a acestuia în vederea asigurării realizării acestuia;
- ▶ Lipsa unei strategii de comunicare pe domeniile mediului (cu excepția domeniului apelor, aprobată în aprilie 2019 prin ordinul Directorului Agenției „Apele Moldovei” și elaborată în cadrul Agenției de Mediu;

PRIORITATEA

EFICIENTIZAREA PROCESULUI DE GESTIONARE A RESURSELOR NATURALE ȘI A RESURSELOR FINANCIARE DESTINATE PROTECȚIEI MEDIULUI

Pentru Prioritatea 2 s-a stabilit atingerea următoarelor **Rezultate**:

Rezultatul nr.1. Măsurile de reducere a impactului antropogen asupra resurselor naturale și mediului înconjurător implementate;

Rezultatul nr.2. Sistem eficient de autorizare, amendare și sancționare aplicat pentru combaterea contravențiilor de mediu;

Rezultatul nr.3. Resursele financiare destinate pentru activități de protecție a mediului sunt gestionate în mod eficient și transparent, disciplină înaltă a beneficiarilor de proiect la respectarea condițiilor de proiect;

Rezultatul nr.4. Activitatea Fondului ecologic național reorganizată și eficientizată

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
10.	Eficientizarea sistemului de autorizare a activităților cu impact asupra mediului înconjurător	Act normativ de introducere a autorizării integrate de mediu aprobat;	Parțial	Trimestrul III, 2020; Trimestrul IV, 2019; Permanent, cu verificare anuală	Acțiune în desfășurare	PARȚIAL REALIZAT
	ghișeul unic la eliberarea actelor permissive de mediu implementat;	Parțial Realizat				
	lista actelor permissive și a beneficiarilor acestora publicată pe pagina web oficială a Agenției de Mediu	Realizat				

Structurile responsabile de implementarea acestei acțiuni sunt *Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și Agenția „Apele Moldovei*.

Trecerea la un sistem nou de autorizare în domeniul mediului printre altele are la baza următoarele motive:

- ▶ **Sistemul de autorizare** a emisiilor în aer, apă și sol este stabilit pentru agenții economici (persoană juridică), dar nu pentru fiecare instalație (sursă de poluare) care se află în același amplasament sau care au emisii similare (de ex. Instituțiile publice nu sunt obligate să ia autorizație pentru emisii, chiar dacă au același sistem de cazangerie ca și un agent economic).
- ▶ Lipsa unui **document juridico-tehnic** care ar ghida agentul economic în procesul de aliniere la cerințele de mediu pe perioada de valabilitate a autorizației de mediu (apă, sol sau aer). La moment, autorizația nu stabilește condițiile și/sau parametrii de funcționare ai unei activități existente sau ai unei activități noi cu posibil impact semnificativ asupra mediului, obligatoriu la punerea în funcțiune, ci doar referințe privind cantitățile de emisii ce pot fi evacuate/deversate.
- ▶ Lipsa unui **sistem integrat și trasabil** între estimarea emisiilor, autorizarea folosirii resurselor naturale, auto-monitorizarea, controlul modului de executare a condițiilor/măsurilor stabilite în autorizații, raportarea emisiilor și plata pentru poluarea mediului. Actualmente, acestea sunt fragmentate și nu au o legătură clară între fiecare etapă a sistemului de administrare de mediu, ce complică modul de activitate a agenților economici și duce la pierderi economice pentru stat.

Respectiv realizarea **Indicatorului 1**, *Act normativ de introducere a autorizării integrate de mediu aprobat*, este elaborat și se află în proces de consultare și promovare spre aprobare în cadrul Guvernului.

În scopul eficientizării sistemului de autorizare a activităților cu impact asupra mediului înconjurător, pe parcursul anul 2020 au fost întreprinse următoarele:

- Pentru prevenirea poluării industriale de la activitățile economice cu impact asupra aerului, apei și solului a fost elaborat și transmis spre avizare/consultare, proiectului de Lege privind emisiile industriale, care include și mecanismul de autorizare integrată de mediu (transpunere Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale și Directiva 2015/2193 privind limitarea emisiilor în atmosferă a anumitor poluanți provenind de la instalații medii de ardere). Proiectul legii privind emisiile industriale este elaborat cu

suportul proiectului GIZ „Dezvoltarea capacităților pentru politica în domeniul schimbărilor climatice în țările din Europa de Sud-Est, Europa de Est, Caucazul de Sud și Asia Centrală, Faza III” și a echipei de experți internaționali și naționali.

- Proiectul de **Lege privind emisiile industriale** este elaborat și aprobat în cadrul ședinței Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător din data de **26 mai 2020** (PV nr.16 din 26 mai 2020).

Indicatorul 2. Ghișeul unic la eliberarea actelor permise de mediu implementat.

În conformitate cu datele colectate s-a stabilit că în trimestrul I, al 2020 a fost aplicat pe deplin **ghișeul unic** de primire a solicitărilor pentru eliberarea actelor permise în domeniul mediului în cadrul Agenției de Mediu. Astfel, prin intermediul SIA GEAP au fost înregistrate 617 cereri de solicitare a actelor permise. Dintre care 529 de solicitări au fost acceptate pentru procesare, fiind depuse toate actele necesare. Alte 28 de solicitări au fost respinse din cauza neconformității cu cerințele legale. Au fost eliberate prin intermediul SIA GEAP – 508 acte permise. Prin intermediul SIA MD au fost înregistrate 34 de cereri de solicitare a actelor permise și eliberate 23 de acte permise. Prin intermediul SIA „e-Pescuit” au fost înregistrate 12971 cereri de eliberare a permiselor de pescuit sportiv, amator și de agrement și eliberate tot atâtea permise.

În anul 2020 în cadrul Agenției de Mediu s-au utilizat 4 sisteme informaționale automatizate.

1. <https://actpermisiv.gov.md>;
2. <https://e-pescuit.medi.gov.md>;
3. <https://siamd.gov.md>;
4. documente.medi.gov.md

Agenția de Mediu în comun cu compania dezvoltatoare a SIA GEAP a încercat să asigure integrarea tuturor celor 15 tipuri de acte permise de mediu în acest sistem.

Potrivit studiului „Costul de reglementare: Cum calculăm taxa de eliberare a actelor permise în domeniul mediului?” elaborat în 2020 de către Asociațiile EcoContact și ExpertGrup <https://www.ecocontact.md/2020/12/28/costul-de-reglementare-cum-calculam-taxa-de-eliberare-a-actelor-permive-in-domeniul-mediului/>, Agenția de Mediu eliberează 15 categorii de acte permise, dintre care 13 sunt eliberate prin intermediul SIA GEAP.

Conform Ordinul nr.18 din 29.03.2019 cu privire la aprobarea Pașapoartelor actelor permise eliberate de AM, aprobat prin Ordinul Directorului AM, sunt stabiliți angajați responsabili pentru realizarea procedurilor de integrare a permiselor în sistem.

Conform Raportului CNA privind evaluarea integrității instituționale în cadrul AM, actualmente, 2 acte permise – Autorizația de mediu privind gestionarea deșeurilor și Autorizația pentru exportul/tranzitul deșeurilor, nu se eliberează prin intermediul SIA GEAP.

În baza documentelor cercetate s-a constatat că:

- ▶ Autorizația de mediu privind gestionarea deșeurilor
- ▶ Autorizația pentru exportul/tranzitul deșeurilor

sunt perfectate în baza sistemului învechit, dosare depuse în formă fizică pe hârtie. Deși, Sistemul Informațional Automatizat „Managementul deșeurilor” (SIA „MD”), a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.682 din 11.07.2018, reprezintă un sistem informațional constituit dintr-un ansamblu de resurse și tehnologii informaționale, mijloace tehnice de program și metodologii, aflate în interconexiune, și destinat acumulării informației privind produsele plasate pe piață și deșeurile generate, conform Legii nr.209 din 29 iulie 2016 privind deșeurile și trebuie să fie utilizat în vedere eficientizării și asigurării transparenței în procesul de emitere a autorizațiilor.

Dar din deficiențele identificate în cadrul evaluării efectuate de CNA:

- a) Solicitantul actului permisiv care depune cererea prin intermediul SIA GEAP nu are posibilitatea de a vizualiza starea dosarului electronic/nu poate interacționa cu dosarul în timpul procesării sau suspendării acestuia. Totodată, la modulul „Cabinetul meu”, rubrica „Acte permissive” nu este posibil de vizualizat, actele permissive semnate și eliberate;
- b) Urmare a completării cererii de solicitare a actului permisiv și depunerii actelor necesare, SIA GEAP nu greează automat Nota de plată pentru achitarea taxei pentru actele permissive care în conformitate cu Nomenclatorul actelor permissive sunt eliberate de către AM contra plată;
- c) Funcția de descărcare a actului permisiv eliberat de către AM - semnat electronic, nu este dezvoltată de către SIA GEAP ;
- d) Modulul de coordonare și validare cu alte subdiviziuni implicate, precum Serviciul Juridic nu este dezvoltat de către SIA GEAP;
- e) AM nu are acces la Registrul actelor permissive (RAP), care ar permite vizualizarea și sortarea actelor permissive de acces public;
- f) Reprezentanții AM în procesul de examinarea a cererilor privind eliberarea actelor permissive, nu pot accesa/vizualiza prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect), actele necesare în acest sens, eliberate de unele entitățile care dețin resurse și sisteme informaționale de stat;
- g) altă problemă alimentată direct de unele practici neuniforme din cadrul AM, ține de modul de coordonare, obținere a avizelor și informațiilor necesare de la autoritățile/entitățile implicate în eliberarea actelor permissive, indicate în Nomenclatorul actelor permissive sau Pașaportul E-permis.
- h) sistemul de emitere a autorizațiilor prin ghișeul unic nu este într-un total funcțional.

Indicatorul 3: Lista actelor permissive și a beneficiarilor acestora publicată pe pagina web oficială a Agenției de Mediu;

Au fost create și publicate pe pagina web a Agenției de Mediu: Listele actelor permissive eliberate de Agenția de Mediu de la începutul anului 2019, care se actualizează permanent <http://www.mediu.gov.md/ro/node/252>.

În conformitate cu nomenclatorul actelor permise inclus în Anexa 1 al Legii nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, Agenția de Mediu eliberează următoarele acte permise:

	Actul permisiv
1.	Acord pentru exportul de animale sălbatice
2.	Acord pentru exportul de plante
3.	Acord pentru importul de animale sălbatice și/sau de plante
4.	Autorizație pentru colectarea obiectelor regnului vegetal (plantelor spontane, inclusiv medicinale naturale)
5.	Autorizație pentru dobândirea animalelor care nu constituie obiecte ale vânătorii și pescuitului (melci, broaște, șopârle, șerpi)
6.	Permis/certificat CITES
7.	Autorizație de mediu privind gestionarea deșeurilor
8.	Autorizație pentru exportul/tranzitul deșeurilor
9.	Autorizație pentru importul, exportul sau reexportul substanțelor care distrug stratul de ozon, al produselor și al echipamentului care conțin asemenea substanțe
10.	Acord de mediu
11.	Autorizație de emisie a poluanților în atmosferă de la surse fixe
12.	Autorizație de mediu pentru folosință specială a apei
13.	Autorizație pentru tăieri în fondul forestier și în vegetația forestieră din afara fondului forestier
14.	Aviz al expertizei ecologice de stat
15.	Certificat de atribuire a cotei de pescuit comercial

În cadrul studiilor menționate mai sus, s-a constata că actualul sistem de eliberare a actelor permise este unul **imperfect**, motive, printre altele fiind:

- ▶ Sistemul normativ care reglementează procedura eliberării acordului de mediu, avizului expertizei ecologice și autorizației pentru tăieri în fondul forestier și în vegetația forestieră din afara fondului forestier este imperfect, s-au identificat lacune, este discreționar și ambiguu, care poate admite interpretări abuzive la eliberarea actului permisiv. Fapt identificat prin Deciziile emise de AM în vederea efectuării EIM;
- ▶ Lipsa cadrelor și lipsa grupurilor tehnice ce trebuie implicate în procesul de EIM;
- ▶ Gradul sporit de birocrație;
- ▶ Neuniformizarea practicii privind procedura de coordonare, obținere a avizelor și informațiilor necesare de la autoritățile/entitățile implicate în eliberarea actelor permise, indicate în Nomenclatorul actelor permise sau Pașaportul E-permis, etc.

A fost lansat sistemul informațional automatizat de eliberare a permiselor de pescuit sportiv, amator și de agrement, care poate fi accesat de toți doritorii de a achiziționa astfel de permise.

	Acțiunea	Indicatori de progres	Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
11.	Controlul și monitorizarea integrității funcționarilor publici în procesul de întocmire și eliberare a actelor permise de mediu	2 misiuni de audit intern realizate în cadrul Agenției de Mediu; recomandări elaborate și implementate	Anual, trimestrul IV	Acțiune în desfășurare	PARȚIAL REALIZAT

Structurile responsabile de implementarea acestei acțiuni sunt *Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și Agenția „Apele Moldovei*.

Indicatorul: 2 misiuni de audit intern realizate în cadrul Agenției de Mediu, recomandări elaborate și implementate;

Până în trimestrul IV 2020 în cadrul **Agenției de Mediu** a fost inițiată misiunea de audit realizată de Serviciul audit intern din cadrul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului privind evaluarea eficienței performanței instituționale în gestionarea resurselor alocate în cadrul căreia se va analiza și procesul de eliberare a actelor permise. De asemenea, a fost inițiată și o evaluare a procesului de funcționare a sistemului de integritate și anticorupție în cadrul Agenției de Mediu din partea Centrului Național Anticorupție. În trimestrul I 2021 a fost publicat raportul privind evaluarea integrității instituționale în cadrul Agenției de Mediu efectuat de către CNA (2020). Unul din compartimentele acestuia este consacrat descrierii riscurilor.

Responsabilitățile de monitorizare a corectitudinii și integrității funcționarilor în procesul de eliberare a actelor permise au fost delegate Serviciului Juridic din cadrul Agenției de Mediu, care examinează și coordonează fiecare act permisiv înainte de semnare.

Potrivit Raportului de activitate a AM, realizarea măsurii nu a fost posibilă din cauza nesuplinirii unității de audit intern pe parcursul anului.

Riscurile identificate în legătură cu eșecul atingerii indicatorilor vizați:

- a) monitorizare ineficientă a conformității activității AM cu regulile și procedurile existente;
- b) imposibilitatea evaluării rezultatelor privind obiectivele urmărite și examinarea impactului efectiv;
- c) exercitarea ineficientă a atribuțiilor de către funcționarii publici.

Dificultățile stabilite în cadrul evaluării sunt:

- ▶ Lipsa personalului calificat în domeniul de audit;
- ▶ Imposibilitatea asigurării unei evidențe contabile și a unui management informatic fiabil și corect;

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
12.	Controlul și monitorizarea conformării/respectării de către agenții economici a condițiilor de protecție a mediului specificate în actele permise de mediu, eliberate de Agenția de Mediu	Număr de acte de control emise;	Realizat	Permanent, cu verificare anuală	Acțiune în desfășurare	PARȚIAL REALIZAT
		Număr de acte permise sistate/anulate ca rezultat al neîndeplinirii condițiilor de mediu	Nerealizat			

Structura responsabilă de implementarea acestei acțiuni este *Inspectoratul pentru Protecția Mediului*.

În cadrul evaluării realizate s-a stabilit că **indicatorii**: Număr de acte de control emise, număr de acte permise sistate/anulate ca rezultat al neîndeplinirii condițiilor de mediu, au fost realizate după cum urmează:

Pe parcursul anului 2019, *Inspectoratul pentru Protecția Mediului* a elaborat lista agenților economici care dețin autorizații de mediu în domeniul gestionării deșeurilor – 43 agenți economici, activitatea cărora urmau să fie evaluată din punct de vedere a riscurilor și întocmit planul controlurilor, totodată IPM a efectuat:

- 1103 - controale planificate la agenții economici;
- 299 - controale inopinate;
- 624 - controale inopinate pentru eliberarea actelor permise.

De asemenea, au fost încheiate:

- 1406 - Procese – verbale de control;
- 211 - Procese – verbale de control cu aplicarea sancțiunilor.

Conform datelor prezentate de IPM, pentru anul 2020 **Inspectoratul pentru Protecția Mediului a efectuat:**

- 636 - controale planificate la agenții economici;
- 365 - controale inopinate;
- 1071 - controale inopinate pentru eliberarea actelor permise.

De asemenea, au fost încheiate:

- 2045 - Procese – verbale de control;
- 117 - Procese – verbale de control cu aplicarea sancțiunilor;
- 4652 - Procese – verbale cu privire la contravenții.

În baza controalelor efectuate și proceselor verbale încheiate s-a constatat că au fost cauzate prejudicii mediului cu **calcularea și înaintarea** spre achitare a sumei de **22 056 638 Lei**. **Dintre care** Prejudiciu cauzat mediului **achitate în anul 2020** a fost de **1 298 343 Lei**, și au fost aplicate **amenzi** în sumă de - **6 575 850 lei**.

Atragem atenția că IPM se ghidează în efectuarea controlului de către Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător și Metodologiei privind controlul de stat asupra activității de

întreprinzător în baza analizei riscurilor aferent domeniilor de competență ale Inspectoratului pentru Protecția Mediului nr. 963 din 03.10.2018. Însă nu toate activitățile ce sunt considerate dăunătoare mediului cad sub incidența legii menționate.

Deși, HG nr.548/2018 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului prevede și efectuarea controlului conform pct.10 subpct.8 lit.b) exercită controlul privind respectarea procedurilor legale la emiterea actelor permise (avize, acorduri, autorizații de mediu) și a celor referitoare la regimul ariilor protejate, precum și are acces la documentație completă care a stat la baza emiterii acestora. La momentul de față metodologie de efectuarea unui astfel de control nu este elaborată. Respectiv legalitatea și integritatea emiterii actelor permise de către Agenția de Mediu nu poate fi verificată la momentul de față.

Totodată cu aspecte de suspiciune în lipsă de integritate în acțiunile realizate de IPM în ceea ce ține de lipsa procedurilor reglementate prin act normativ de sistare/anulare a autorizațiilor de mediu. Au fost identificate cazuri când acțiunile de sistare a unei activități de producere nu este realizată chiar dacă există deja și titlu executoriu.

Dificultățile stabilite în cadrul evaluării sunt:

- ▶ Lipsa unui clarități în aplicarea practică a procedurilor de sistare/anulare a autorizațiilor de mediu;
- ▶ Lipsa voinței administrației Inspectoratului pentru Protecția Mediului în îndeplinirea acțiunilor de sistare / anulare a autorizațiilor de mediu,
- ▶ Imperfecțiunea / lacunele identificate în cadrul normativ în vederea realizării controlului ceea ce lasă spațiu privind integritatea IPM.

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
13.	Efectuarea raidurilor antibraconaj pentru contracararea cazurilor de braconaj și a tăierilor ilicite a vegetației forestiere	Număr de raidurilor antibraconaj realizate; număr de cazuri de braconaj și a tăierilor ilicite a vegetației forestiere depistate, amendate	Realizat	Permanent, cu verificare anuală	Acțiune în desfășurare	REALIZAT

Structura responsabilă de implementarea acestei acțiuni este *Inspectoratul pentru Protecția Mediului*.

Pe parcursul anilor 2019-2020 Inspectoratul pentru Protecția Mediului au reușit să efectueze:

Rezultatele raziilor efectuate în sezonului de vânătoare 2019-2020 în perioada 24.08.2019- 12.01.2020 conform Anuarul Inspectoratului pentru Protecția Mediului, 2019 sunt:

acte de inspectare	contravenții (128 CC)	Amenzi		prejudiciu		Razii antibraconaj	Cauze contravenționale parvenite de la alți agenți constatați	Amenzi	
		Aplicate	încasate	Aplicat	Încasat			Aplicate	Încasate
313	212	242750	120625	49750	49750	862	22	31600	4500

Pe când rezultatele raziiilor efectuate în perioada de prohibiție a pescuitului conform datelor din Anuarul Inspectoratului pentru Protecția Mediului, 2019 sunt:

Acte de inspectare	Contravenții (114 CC)	amenzi		prejudiciu		Razii antibraconaj	Cauze contravenționale parvenite de la alți agenți constatați
		Aplicate	încasate	Aplicat	Încasat		
160	290	132350	58225	80372,5	29784	272	40

Conform Codului Contravențional al RM pentru contravențiile ce țin de acțiunile ilegale în domeniul folosirii și protecția fondului cinegetic agentul constator este și poliția. Poliția de Frontieră în perioada anului 2020 a întocmit razii combinate.

Autoritățile din sistemul managementului integrat al frontierei de stat au semnat și pus în aplicare Acordul de cooperare între Inspectoratul General al Poliției de Frontieră și Inspectoratul pentru Protecția Mediului, semnat la 13 decembrie 2018;

[https://mai.gov.md/sites/default/files/rapoarte/rapoarte%202018/19.03.04%201312-An%20STI%20info%20mai.gov.md%20Raport%20implementare%20SNMIFS%202018%20\(1\).pdf](https://mai.gov.md/sites/default/files/rapoarte/rapoarte%202018/19.03.04%201312-An%20STI%20info%20mai.gov.md%20Raport%20implementare%20SNMIFS%202018%20(1).pdf)

Conform Raportului de evaluare intermediară (2018-2020) privind implementarea Strategiei Naționale de management integrat al frontierei de stat pentru perioada 2018-2023, publicat la 26 februarie 2021;

<https://mai.gov.md/sites/default/files/rapoarte/rapoarte%202020/210225%202658a%20STI%20solicitare%20plasare%20pagina%20web%20MAI%20raport%20evaluare%203%20ani%20SNMIFS%202018-2020.pdf> în scopul prevenirii și combaterii criminalității în zona de frontieră, s-au organizat și desfășurat de activități comune, fiind create echipe mobile mixte din reprezentanții Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, Inspectoratul Ecologic de Stat și Serviciul Piscicol – 20 de razii.

Pe parcursul anului 2019 la compartimentul Floră colaboratorii Direcției control fond forestier, arii naturale protejate și spații verzi și ai Inspecțiilor pentru Protecția Mediului din teritoriu au întocmit 1365 procese verbale, din care 1035 cazuri sunt privitor la tăieri ilicite și de încălcare a modului stabilit de folosire a fondului de exploatare, de recoltare și transportare a lemnului săvârșite pe terenurile împădurite gestionate de Agenția „Moldsilva”, primării și alți deținători

Conform datelor pentru anul 2020 IPM a efectuat 4322 razii anti-braconaj cinegetic și piscicol și de de combatere a tăierilor ilicite, statistica dezagregată pe mai multe componente inclusiv cuantumul amenziilor și prejudiciului este procesată.

Deși numărul de razii realizate și procese verbale întocmite în baza acțiunilor de braconaj și a tăierilor ilicite a vegetației forestiere este impunător, trebuie să constatăm că numărul postărilor realizate pe rețelele de socializare privind tăierile ilicite în suprafețele forestiere și cele din afara acestora sunt destul de mari, și defrișările sunt considerate una din problemele de securitate ecologică în Republica Moldova. Lipsa efectelor pozitive a unor astfel de razii lăsând spațiu de interpretare privind lipsa de integritate în realizarea acestora. Totodată, în Capitolul IV la acest document sunt indicate numărul și categoriile de infracțiuni pentru care au fost lansate cauzele penale în care au fost implicați funcționarii din cadrul instituțiilor de mediu. Este necesar să fie revizuită abordarea atât de la procesul de evaluare a volumelor pentru vânat și pescuit, inclusiv și a spațiilor / volumelor pentru defrișare, până la stabilirea metodologiei de efectuare a raziiilor și calculare a prejudiciilor cauzate mediului. În urma monitorizării alternative s- a constatat următoarele **riscuri de corupție, precum neglijența în serviciu, fals în acte publice, abuz de serviciu.**

Dificultățile stabilite în cadrul evaluării sunt:

- ▶ Impactul raidurilor antibraconaj realizate de IPM este nesemnificativ, deoarece pedepsele prevăzute în sistemul legislativ național sunt neimpunătoare;
- ▶ Lipsa integrității profesionale a inspectorilor pentru protecția mediului.

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
14.	Modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 și a Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 privind înăsprirea amenzilor și sancțiunilor pentru utilizarea frauduloasă a resurselor naturale sau pentru poluarea excesivă a componentelor de mediu	Act normativ de modificare a Codului Contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 și Codului penal nr. 985/2002 elaborat și aprobat;	Parțial Realizat	Trimestrul III, 2020	Acțiune în desfășurare	PARȚIAL REALIZAT
		Amenzi și sancțiuni pentru utilizarea frauduloasă a resurselor naturale sau pentru poluarea excesivă a componentelor de mediu stabilite proporțional cheltuielilor necesare pentru recuperarea prejudiciului cauzat	Inițiat			

Structurile responsabile de implementarea acestei acțiuni sunt *Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale, Mediului și Agenția „Apele Moldovei, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția „Apele Moldovei”, Agenția „Moldsilva” și Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale.*

Indicatorul 1: Act normativ de modificare a Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 și Codului penal nr. 985/2002 .

Avizul la proiectul de lege privind completarea Codului Contravențional, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 213 din 26.09.2019) de către dl. Liviu Vovc, deputat în Parlament, a fost aprobat prin HG nr. 692 din 27 decembrie 2019 și înregistrat la Parlament pe data de 02.01.2020. Propunerile de modificare a Codului Contravențional constau în abilitarea Agenției „Moldsilva” cu atribuții de constatare și examinare a unor contravenții, în vederea eficientizării activității de prevenire a faptelor ilicite în domeniul silvic și cinegetic.

În toamna anului 2019 reprezentanții MADRM, Inspectoratului pentru Protecția Mediului, societății civile și mediului academic au fost implicați în grupul de Lucru creat de Procuratura Generală în vederea elaborării modificărilor la Codul Penal cap. IX infracțiuni ecologice. În martie 2020, setul de modificări a fost transmis către Ministerul Justiției spre realizarea măsurilor de promovare și consultare.

Prin scr. nr. 04/1-05/2201 din 27 mai 2020 MADRM a prezentat în adresa Ministerului Justiției propuneri la proiectul de lege privind modificarea Codului Contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (număr unic 263/MJ/2020). Propunerile vizează modificarea **Capitolului IX Contravenții în domeniul protecției mediului și anume, în ceea ce privește înăsprirea amenzilor și sancțiunilor pentru utilizarea frauduloasă a resurselor naturale sau pentru poluarea excesivă a componentelor de mediu.**

Din cele identificate am constata că propunerile legislative au fost elaborate, avizate și prezentate/ depuse în parlament spre aprobare.

Pe parcursul anului 2019 în urma controalelor și inspectărilor ecologice de către **Inspectoratul pentru protecția Mediului** au fost aplicate amenzi în sumă de - **7 025 750 lei**. De asemenea, prejudicii cauzate mediului calculate și înaintate spre achitare în anul 2019 constituie – **103 535 598 Lei**.

Dacă e să analizăm cuantumul amenzilor stabilite de către Inspectoratul pentru Protecția Mediului pentru utilizarea frauduloasă a resurselor naturale sau pentru poluarea componentelor de mediu - proporțional cheltuielilor necesare pentru recuperarea prejudiciului cauzat, stabilim că:

- au fost aplicate amenzi în sumă de - **6 575 850 lei**.

- prejudicii cauzate mediului s-a calculate și înaintate spre achitare– **22 056 638 Lei**.

Preventiv, această proporționalitate este respectată și **Indicatorul 2** este realizat.

În cadrul evaluării rezultatelor atinse pe activitatea nr.14 au identificat următoarele **dificultăți:**

- ▶ Metodologiile de calculare a prejudiciului nu au fost ajustate la cerințele /inflația actuală, folosind ca unitate echivalentă de calcul suma de 18 lei;
- ▶ Evaluarea acestor metodologii nu s-a efectuat și din discuțiile realizate cu procuratura acestea nu-s perfecte și au omisiuni;

- Laboratorul de referință a Agenției de Mediu din 2019 până la momentul de față nu este acreditat la standardele internaționale, ceea ce face că probele să nu fie opozabile terțelor și contestate în instanță;

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
15.	Elaborarea strategiilor de cheltuieli în domeniul protecției mediului și organizarea consultărilor publice asupra documentelor elaborate	2 strategii de cheltuieli în domeniul protecției mediului elaborate și publicate pe pagina web oficială a Ministerului Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului, pentru consultări publice	Realizat	Anual, trimestrul II	Acțiune în desfășurare	REALIZAT

Structura responsabilă de implementarea acestei acțiuni este *Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului*.

S-a constatat că **Indicatorul**: *2 strategii de cheltuieli în domeniul protecției mediului elaborate și publicate pe pagina web oficială a MADRM, pentru consultări publice*. Respectiv, prin Ordinul MADRM nr. 7 din 14 ianuarie 2019 a fost creat grupul de lucru responsabil pentru elaborarea Strategiei de cheltuieli în domeniul protecției mediului și a Strategiei de cheltuieli în domeniul aprovizionării cu apa și canalizare pentru perioada 2021 – 2023. Componenta Grupului a fost actualizată în anul 2020 prin Ordinul nr. 10 din 17 ianuarie 2020.

În data de 27.04.2020, prin demersul oficial nr. 02-07/1790, MADRM a prezentat Ministerului Finanțelor, Strategia sectorială de cheltuieli în domeniul protecției mediului pentru anii 2021-2023, iar la 13 mai 2020, prin email, a fost prezentată Ministerului Finanțelor, Strategia sectorială de cheltuieli în domeniul aprovizionare cu apă și sanitație pentru anii 2021-2023.

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
16.	Elaborarea și aprobarea actelor normative privind eficientizarea activității și administrării Fondului ecologic național	<i>2 acte normative aprobate:</i> <ul style="list-style-type: none"> Regulamentul privind gestionarea Fondului ecologic național și Ghidul operațional privind ciclul de proiecte 	Parțial Realizat, Inițiat	Trimestrul III, 2019	Acțiune în desfășurare	PARTIAL REALIZAT

Structura responsabilă de implementarea acestei acțiuni este *Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului*.

Conform prevederilor *Legii nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător și HG despre aprobarea*

Regulamentului privind fondurile ecologice nr. 988 din 21.09.98, MADRM administrează Fondul Ecologic Național (FEN). *Regulamentul privind administrarea Fondului Ecologic Național*, a fost aprobat prin Ordinul Ministerului Mediului nr. 73/2013. Volumul Fondului se aprobă prin legea anuală a bugetului de stat. Alocarea de mijloace se efectuează în baza proiectelor prezentate de către autoritățile administrației publice locale, întreprinderi și organizații, indiferent de forma lor de proprietate, precum și de către organizațiile neguvernamentale, care se încadrează în programele de cheltuieli în domeniile menționate, aprobate de MADRM.

În anul 2016, FEN a fost supus auditului din partea Curții de Conturi, conform Hotărârii acesteia nr. 71 din 20 decembrie 2017 privind Raportul auditului performanței asupra gestionării Fondului ecologic național în exercițiul bugetar 2016 s-a constatat:

- ▶ FEN nu are un sistem adecvat de planificare a resurselor necesare, pe parcursul ultimilor 5 ani fiind aprobate proiecte investiționale în lipsa resurselor financiare necesare, depășind bugetele aprobate cu 289,0 mil. lei per total;
- ▶ mijloacele financiare ale FEN sunt direcționate, în mare parte, spre proiectele destinate aprovizionării cu apă potabilă a populației, și nu pe soluționarea problemelor de mediu și ecologie;
- ▶ în cadrul regulator aferent gestionării mijloacelor FEN există neconcordanțe referitor la domeniile și direcțiile de utilizare a resurselor respective, precum și la termenul de prezentare a raportului final și la măsurile care urmează a fi întreprinse în cazul neprezentării acestuia;
- ▶ ședințele Consiliului de administrație s-au desfășurat cu abateri de la cadrul regulator, fiind admisă substituirea unui membru al acestuia de către mai multe persoane;
- ▶ modul și criteriile de preselecție, aprobare spre finanțare a proiectelor investiționale, precum și de distribuire a mijloacelor FEN necesită îmbunătățiri, unele proiecte fiind aprobate cu întârziere, în timp ce altele sunt examinate în regim de urgență;
- ▶ unii beneficiari de proiecte investiționale finanțate din FEN nu au întrunit toate criteriile de eligibilitate stabilite în Ghidul solicitantului;
- ▶ nu a fost determinat de către experți modul de repartizare a proiectelor investiționale parvenite pentru expertizare;
- ▶ expertizarea proiectelor investiționale de către experții în domeniu este una formală și superficială, unele compartimente din Fișa expertizei nefiind completate și evaluate de experții în domeniu, iar evaluările incluse în aceasta nu sunt corelate cu prevederile Regulamentului privind administrarea FEN.

Ca rezultat, activitățile 16,17,18 și 19 al Planului au fost dedicate FEN și în special evitării riscurilor și vulnerabilității în fața măsurilor de corupere.

În anul 2020, MADRM cu suportul proiectului Eu4Environment <https://www.eu4environment.org/where-we-work/republic-of-moldova/> a fost lansat procesul de perfecționare a actelor de funcționare și operare a FEN. Scopul acestui suport este atingerea **Indicatorului**: - 2 acte aprobate, anume proiectul HG Regulamentul privind gestionarea Fondului ecologic național elaborat și aprobat și elaborarea Ghidului operațional privind ciclul de proiecte

În 28 septembrie 2020 proiectul Regulamentului privind administrarea fondului ecologic a fost supus consultărilor publice

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-consultarea-publica-a-proiectului-de-ordin-cu-privire-la-modificareaordinului-ministerului-mediului-nr732013-cu-privire-la-aprobarea-regulamentului-privind-administrarea-fondului-ecologic-national/7783>

La moment Proiectul hotărârii Guvernului privind aprobarea Regulamentului de administrare al Fondului Ecologic Național este în proces de avizare repetată, după modificarea acestuia conform primei avizări.

În luna octombrie 2020, cu suportul proiectului regional EU4Environment (OECD), a fost angajat expertului național care susține MADRM în procesul de elaborare a manualului operațional, care va include descrierea detaliată a etapelor ciclului de proiect, procedura de aplicare, fișele de aplicare, ș.a.

Constatăm că acest indicator este cu calificativul de inițiat.

Drept **dificultate** identificată în urma evaluării alternative și în special atingerii indicatorilor prevăzuți la acțiunea 16 constă în:

- ▶ Caracterul complex al elaborării actelor normative care la rândul său implică resurse de personal calificat și nu în ultimul rând de timp.

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
17.	Instruirea membrilor Consiliului de administrare al Fondului ecologic național, a funcționarilor care gestionează Fondul ecologic național și a membrilor unităților de implementare a proiectelor externe în aspecte de integritate	1 instruire organizată anual; 20 de persoane instruite anual	Nerealizat	Anual, Trimestrul I	Acțiune în desfășurare	NEREALIZAT

Structura responsabilă de implementarea acestei acțiuni este *Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului*.

Indicatorul scontat: - 1 instruire organizată anual; 20 persoane instruite anual

Acțiunea va fi inițiată după aprobarea proiectului hotărârii de Guvern privind aprobarea Regulamentului de administrare al Fondului Ecologic Național (prevăzut la Acțiunea 16), conform căruia, în termen de 3 luni va fi elaborat și aprobat Manualul operațional necesar pentru buna funcționare a Fondului. Baza setului de instruiți este manualul operațional care va îngloba și regulile de integritate. Regulile de integritate pentru angajații FEN vor fi predate în cadrul instruirilor. Indicatorul se califică ca nerealizat.

Dificultatea rezidă în inexistența la momentul actual al Manualului operațional necesar pentru buna funcționare a Fondului.

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
18.	Elaborarea regulilor de integritate în procesul de implementare a proiectelor de dezvoltare a infrastructurii de mediu	Reguli de integritate pentru proiectele de mediu elaborate și integrate în actele normative privind managementul proiectelor	Nerealizat	Trimestrul II, 2019	Acțiune în desfășurare	NEREALIZAT

Structura responsabilă de implementarea acestei acțiuni este *Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului*.

Indicatorul: - Reguli de integritate pentru proiectele de mediu elaborate și integrate în actele normative privind managementul proiectelor.

În procesul de elaborare a Manualului operațional al FEN, conform activității nr.16 din Plan vor fi reglementate și Regulile de integritate pentru proiectele de mediu. Lucru asupra acestui indicator este inițiat.

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
19.	Crearea unui sistem de monitorizare și control a procesului de implementare a proiectelor în domeniul protecției mediului	Act normativ de punere în aplicare a sistemului de monitorizare și control aprobat și implementat	Nerealizat	Trimestrul IV, 2019	Acțiune în desfășurare	NEREALIZAT

Structura responsabilă de implementarea acestei acțiuni este *Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului*.

Argumentările aduse pentru Acțiunea 17 și 18 sunt relevante și pentru acțiunea nr.19. Indicatorul este nerealizat.

PRIORITATEA

EFICIENTIZAREA ȘI CONSOLIDAREA SISTEMULUI DE CONTROL DE STAT ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI ÎN VEDEREA ASIGURĂRII RESPECTĂRII LEGISLAȚIEI DE MEDIU ȘI COMBATERII CONTRAVENȚIILOR ÎN DOMENIU

Pentru Prioritatea 3 au fost stabilite atingerea următoarelor **Rezultate**:

Rezultatul nr.1. Controlul de stat în domeniul protecției mediului înconjurător este realizat în baza unor analize și criterii de risc și în conformitate cu metodologiile și instrucțiunile de control aprobate pentru acest sector;

Rezultatul nr.2. Contravențiile și infracțiunile de mediu sunt depistate la timp, contracarate și penalizate;

Rezultatul nr.3. Inspectorii de mediu sunt profesioniști și integri și își îndeplinesc în mod eficient misiunile de control

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
20.	Revizuirea Metodologiei de planificare a controlului în baza criteriilor de risc în domeniul protecției mediului și aprobarea regulilor privind elaborarea, aprobarea și utilizarea listelor de verificare aplicabile pentru tipul și obiectul de control	Act normativ elaborat și aprobat	Realizat	Trimestrul IV, 2018	Acțiune în desfășurare	REALIZAT

Structura responsabilă de implementarea acestei acțiuni este *Inspectoratul pentru Protecția Mediului*.

Indicatorul: Act normativ elaborat și aprobat

Legea nr.131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător statuează imperativul inițierii controlului asupra activității de întreprinzător doar în urma analizei și evaluării riscurilor, iar planul controalelor se întocmește de către organul de control în baza criteriilor de risc stabilite conform particularităților obiectului controlului, persoanelor supuse controlului și ale raporturilor anterioare cu organul de control (data efectuării ultimului control, **încălcări** anterioare).

Prin *Hotărârea Guvernului nr. 889 din 01.11.2017*, a fost creat Inspectoratul pentru Protecția Mediului, iar *Regulamentul de organizare și funcționare al inspectoratului a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.548 din 13.06.2018*.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 963 din 03.10.2018 a fost aprobată Metodologia privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor aferente domeniilor de competență ale Inspectoratului pentru Protecția Mediului (Monitorul Oficial al RM, 2018, nr.410-415, art. 1111).

Constatăm că indicatorul este realizat. Totuși, metodologia este destul de complicată în aplicare, deoarece sistemul de colectare și prezentare a datelor nu este unul perfect, atât în baza datelor prezentate de agentul economic, cât și în baza datelor prezentate de către Autoritățile publice. Lipsa datelor sau date eronate privind condițiile economice, sociale, ocupaționale, administrative și tehnice duc la devierea riscurilor. Ceea ce poate provoca riscuri de abuz de serviciu și depășirea atribuțiilor de serviciu.

În cadrul evaluării Metodologiei aprobate în 2018 au fost identificate **dificultățile:**

- ▶ Sistemul statisticii de mediu și statisticii relevante activității agenților economici nu este perfect și complet.

	Acțiunea	Indicatori de progres	Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare	
21.	Asigurarea planificării controlului de stat în domeniul protecției mediului în baza criteriilor de risc și implementarea Registrului de stat al controalelor	- 3 planuri anuale conforme cu metodologiile de planificare în baza criteriilor de risc elaborate, înregistrate în Registrul de stat al controalelor și publicate pe pagina web oficială a Inspectoratului pentru Protecția Mediului; - Registrul de stat al controalelor completat cu informații privind controalele efectuate în domeniul mediului	Realizat	Anual, trimestrul IV	Acțiune în desfășurare	REALIZAT

Structura responsabilă de implementarea acestei acțiuni este *Inspectoratul pentru Protecția Mediului*.

În evaluarea reușitelor de implementare a indicatorului 1: 3 planuri anuale conforme cu metodologiile de planificare în baza criteriilor de risc elaborate, înregistrate în Registrul de stat al controalelor și publicate pe pagina web oficială a Inspectoratului pentru Protecția Mediului; **și a indicatorului 2:** registrul de stat al controalelor completat cu informații privind controalele

- ▶ Efectuate în domeniul mediului – s-a constatat că în trimestrul IV, 2018 a fost elaborat și aprobat Planul controalelor pentru anul 2019 cu aplicarea prevederilor Metodologiei privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor aferente domeniilor de competență ale Inspectoratului pentru Protecția Mediului (HG nr. 963 din 03.10.2018). Planul a fost publicat pe pagina web oficială a Inspectoratului pentru Protecția Mediului:

<http://ipm.gov.md/legislativ/control-de-stat.html> și portalul: <https://controale.gov.md/ro/alte-controale>

Conform datelor expuse de IPM, pentru anul 2019, entitatea a planificat - **2673 controale** la agenți economici. Pe parcursul anului, subdiviziunile de control au efectuat doar **1722 controale** planificate, ceea ce reprezintă îndeplinirea planului în mărime de numai 64.4%.

Acest fapt se explica prin lipsa experienței de efectuare a planificării și a estimării volumului de lucru. La fel, au fost identificate discrepanțe în datele prezentate în Registrul controlului de stat și rezultatele prezentate în anuarului IPM. Acest fapt a fost analizat și de CNM în raportul elaborat în anul 2020.

- ▶ În trimestrul IV, 2019 a fost elaborat și aprobat Planul controalelor pentru anul 2020 cu aplicarea prevederilor Metodologiei indicate.

Planul a fost publicat pe pagina web oficială a Inspectoratului pentru Protecția Mediului:

<http://ipm.gov.md/legislativ/control-de-stat.html> și portalul: <https://controale.gov.md/ro/alte-controale>

Așa cum Legea nr 131/2012 stabilește condițiile de efectuare a controlului de stat asupra activității de întreprinzător, prin protejarea operatorilor de abuz din partea organelor de control este necesar ca IPM să asigure ca să fie respectată cerința prin care „unul și același organ de control nu este în drept să efectueze controlul planificat mai mult decât o dată într-un an calendaristic asupra uneia și aceleiași persoane sau asupra unuia și aceluiași obiect al controlului în cazul în care persoana deține mai multe obiecte distincte, amplasate separat de sediu și de alte obiecte, cu excepția cazurilor în care se impune o frecvență mai înaltă a controalelor conform metodologiei de planificare a controlului în baza criteriilor de risc, aplicată domeniului de control în cauză” art.14 alin.(1) al Legii nr.131/2012.

- ▶ În trimestrul IV, 2020 a fost elaborat și aprobat Planul controalelor pentru anul 2021. <http://ipm.gov.md/sites/default/files/2021-01/Prezentare%20IPM-2021.pdf>

Constatăm că indicatorul este realizat.

Totuși, atragem atenția că IPM realizează verificări la unitățile economice (amplasament sau instalație) în baza delegației întocmite de Agenția de Mediu în procesul de eliberare a autorizației de Mediu – declarându-le drept controale inopinate. Din cauza că procesul de verificare în astfel de cazuri este deferit de controlul inopinat/sau planificat considerăm relevant să fie elaborate modificările în vederea asigurării legalității și transparenței datelor. Astfel de lacune în cadrul legislativ și aplicarea acestuia după analogie îl constatăm ca **potențial risc**: *de corupere activă; dare de mită; corupere pasivă; luare de mită; abuz de serviciu; sau depășire a atribuțiilor de serviciu.*

Totodată constatăm că, activitatea IPM nu este una efectivă, pe de o parte lacunele în cadrul normativ, pe de altă parte numărul incomplet de funcționari, în unele cazuri chiar tergiversare din cauza lipsei de proceduri sau voință. **Potențialul risc** de vulnerabilitate în fața măsurilor de corupere este destul de înalt.

În cazul examinării au fost identificate **dificultăți**:

- ▶ Cadrul normativ imperfect (Legea nr 131/2012 și lipsa procedurilor de efectuare a controlului aprobate prin acte normative) din punct de vedere al asigurării securității naționale în domeniul mediului aceste act necesită ajustări/elaborări;
- ▶ Instruirile în domeniul aplicării Metodologiei nu se efectuează pe principiul ciclului de instruire.

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
22.	Elaborarea și aprobarea Regulamentului cu privire la efectuarea controlului în domeniul protecției mediului, inclusiv cu reguli de conduită pentru inspectorii de mediu	Act normativ elaborat și aprobat	Inițiat	Trimestrul II, 2019	Acțiune în desfășurare	PARTIAL REALIZAT

Structura responsabilă de implementarea acestei acțiuni este *Inspectoratul pentru Protecția Mediului*

Regulamentul cu privire la efectuarea controlului în domeniul protecției mediului, inclusiv cu reguli de conduită pentru inspectorii de mediu a fost inițiat în (2019), iar acum se află în proces elaborare, acțiunea fiind inițiată.

Tergiversarea aprobării acestui regulament implică un șir de **riscuri** cum ar fi: *riscul coruperii pasive; riscul admiterii abuzului de serviciu; riscul depășirii atribuțiilor de serviciu; riscul admiterii favoritismului.*

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
23.	Elaborarea și aprobarea Instrucțiunii privind colectarea de probe și lucrul cu martorii în investigarea cazurilor de încălcare a legislației de mediu	Act normativ elaborat și aprobat	Inițiat	Trimestrul II, 2019	Acțiune în desfășurare	PARTIAL REALIZAT

Structura responsabilă de implementarea acestei acțiuni este *Inspectoratul pentru Protecția Mediului*

Instrucțiunea privind colectarea de probe și lucrul cu martorii în investigarea cazurilor de încălcare a legislației de mediu în proces de elaborare.

Atragem atenția că colectarea probelor este o parte componentă pentru stabilirea prejudiciului cauzat mediului. Respectiv corectitudinea prelevării probelor este foarte important și totodată de mare responsabilitate pentru cel ce prelevă , inclusiv și pentru angajator, în cazul dat IPM.

Menționăm că după reforma din 2018-2019, Laboratorul de Referință de Mediu este parte componentă al Agenției de Mediu, dar nu este în cadrul IPM.

În cadrul interviurilor s-a constatat că inspectorii nu dispun de mijloace speciale de verificare a aerului, apei, solului și la determinarea volumului masei lemnoase și stabilesc necesitatea prelevării probelor „la ochi”, și, ulterior, se solicită intervenția laboratorului. Rămâne la discreția Administrației Inspectoratului să solicite intervenția laboratorului conform înscrisurilor din Raporturile întocmite, cea ce deschide spațiu de constatare a **potențialului risc de corupere**: de corupere activă; dare de mită; corupere pasivă; luare de mită; abuz de serviciu; sau depășire a atribuțiilor de serviciu.

Reiterăm că spațiu de acțiuni de corupere sunt create prin faptul că Laboratorul de referință al Agenției de Mediu nu este acreditat conform standardelor naționale. Din interviuri s-a menționat că laboratorul este în proces de acreditare. Totodată lipsa acreditării, pe de o parte creează impedimente pentru recunoașterea probelor de laborator în instanțele de judecată și corectitudinea estimării/calculării prejudiciului cauzat mediului. **Potențialului risc de corupere identificat**: de corupere activă; dare de mită; corupere pasivă; luare de mită; abuz de serviciu; sau depășire a atribuțiilor de serviciu; conflictul de interese și incompatibilitate. (Atragem atenție că între timp la 22.12.2020 Laboratorul privat "Laboratorul de investigații de Mediu" SRL a fost înregistrat la MOLDAAC (Certificatul de Acreditare nr.LÎ-132, din 22.12.2020). Calificăm acțiunea dată ca fiind inițiată. În baza suspiciunii de conflict de interes și incompatibilitate prin faptul că laboratorul de referință nu a fost acreditat aproximativ 2 ani, acțiunile administrației Agenției de Mediu au fost contestate în Procuratură Generală a RM.

În procesul de monitorizare s-au identificat următoarele *dificultăți*:

- ▶ Lipsa echipamentului tehnic de prelevare rapida a probelor și a echipamentului de protecție pentru inspectorii de mediu;
- ▶ Unicul laborator de referință public este neacreditat, impunând costuri suplimentare pentru acțiunile IPM.

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
24.	Elaborarea și aprobarea Instrucțiunii privind constatarea și calcularea prejudiciului cauzat mediului ca rezultat al încălcării legislației de mediu	Act normativ elaborat și aprobat	Inițiat	Trimestrul IV, 2019	Acțiune în desfășurare	PARȚIAL REALIZAT

Structura responsabilă de implementarea acestei acțiuni este *Inspectoratul pentru Protecția Mediului*.

În anul 2019 fost elaborat proiectul normelor tehnice privind acțiunile inspectorilor în cazul constatării și calculării prejudiciilor, care, urmează a fi încadrate tematic în Regulamentul cu privire la efectuarea controlului în domeniul protecției mediului, ca parte a procedurii, care urmează a fi aprobată prin ordinul MADRM.

Reiterăm că lipsa laboratorului acreditat, duce la apariția riscului de contestare a rezultatelor în instanță de judecată, duce la mărire numărului de dosare în examinare în instanțe de judecată.

Se prezumă că lipsa instituirii unui mecanism coerent de recuperare a prejudiciilor și de raportare a informațiilor (prejudiciul calculat/înaintat/încasat) care să prezinte o evidență reală a sumelor prejudiciilor cauzate mediului de către IPM și fiecare subdiviziune teritorială, duce la ineficiența activității în acest domeniu și care poate să genereze **riscuri de corupție**, precum *neglijența în serviciu, fals în acte publice, abuz de serviciu sau depășire a atribuțiilor de serviciu, conflictul de interese și incompatibilitate* prin neevaluarea prejudiciilor corespunzător și prin evitarea monitorizării încasării sumelor prejudiciilor de la contravenienți. Considerăm acțiunea inițiată.

Trebuie să menționăm că *Dificultățile identificate sunt:*

- ▶ Ineficiența acțiunilor realizate în domeniul mediului;
- ▶ Provocarea riscurilor de corupție, precum neglijența în serviciu;
- ▶ Generarea volumului de acțiuni în instanțe de judecată;
- ▶ Pierderea din imaginea și recunoașterea valorii IPM ca unicul organ de control în domeniul mediului.

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
25.	Crearea Consiliului de soluționare a disputelor în cadrul Inspectoratului pentru Protecția Mediului și aprobarea Regulamentului de funcționare a acestuia	Consiliul de soluționare a disputelor creat; Regulament de funcționare a Consiliului de soluționare a disputelor aprobat	Realizat	Trimestrul IV, 2018	Acțiune în desfășurare	REALIZAT

Structura responsabilă de implementarea acestei acțiuni este *Inspectoratul pentru Protecția Mediului*.

Inspectoratul pentru protecția mediului în trimestrul I, 2019 a elaborat și emis Ordinul IPM nr. 09 din 30.01.2019 „Cu privire la constituirea și componența Consiliului pentru soluționare a disputelor în cadrul Inspectoratului pentru protecția Mediului”. Consiliul este funcțional.

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
26.	Elaborarea și aprobarea regulilor de conduită pentru controlul și instruirea inspectorilor de mediu privind cadrul normativ în domeniul controlului de mediu, inclusiv și sub aspect de integritate profesională	Reguli de conduită pentru control aprobate; 50 de inspectori ai mediului instruiți anual	Inițiat Nerealizată	Trimestrul IV, 2020	Acțiune în desfășurare	PARȚIAL REALIZAT

Structura responsabilă de implementarea acestei acțiuni este *Inspectoratul pentru Protecția Mediului*.

În anul 2019 Inspectoratului pentru protecția mediului a inițiat elaborarea regulilor de conduită pentru controlul și instruirea inspectorilor de mediu, activitate inițiată. Potrivit raportului de evaluare a integrității IPM efectuat de către CNA, în perioada 2018-2019, în cadrul IPM nu au fost organizate careva instruiri cu privire la normele de etică și deontologie, cu toate că au fost admise multiplele incidente de integritate de către angajații IPM. În cadrul interviurilor s-a menționat că în cadrul IPM s-a creat o atmosferă mai puțin cooperantă, de presiune și mai puțin motivantă.

Lipsa regulilor de conduită privind controlul și instruirea inspectorilor de mediu generează un șir de **riscuri**: *lipsa integrității profesionale; relații neconforme/inadecvate cu contravenienții; nedocumentarea încălcărilor în schimbul unor recompense; lipsă de claritate privind delimitarea atribuțiilor între inspectorii de mediu; întocmirea proceselor verbale cu încălcarea legislației aferente; violarea drepturilor contravenienților.*

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
27.	Elaborarea spoturilor informaționale privind rolul și normele de conduită ale inspectorului de mediu în efectuarea controlului de stat în domeniul protecției mediului	<ul style="list-style-type: none"> 2 spoturi informaționale dezvoltate și distribuite prin intermediul posturilor de televiziune și radio, al rețelelor de socializare; informații elaborate și distribuite în rândurile agenților economici și autorităților publice locale 	<p>Inițiat</p> <p>Realizat</p>	Trimestrul II, 2020	Acțiune în desfășurare	REALIZAT

Structura responsabilă de implementarea acestei acțiuni este *Inspectoratul pentru Protecția Mediului*.

Inspectoratului pentru protecția mediului pe parcursul perioadei de raportare, a publicat săptămânal pe pagina Web rapoartele de combatere a braconajului cinegetic și piscicol. Elaborarea spoturilor informaționale urmează a fi inițiată. <http://ipm.gov.md/ro/noutati>

Acțiunea este considerată inițiată și realizată pe ambii **indicatori**.

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
28.	Dezvoltarea cooperării între Inspectoratul pentru Protecția Mediului și autoritățile publice din domeniul vamal și organele de drept în vederea asigurării controlului și evitării acțiunilor ilegale cu resurse naturale sau cu substanțe care diminuează calitatea mediului	Acord de cooperare în domeniul controlului de mediu semnat între Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Serviciul Vamal, Ministerul Afacerilor Interne și Poliția de Frontieră	Realizat	Trimestrul II, 2019	Acțiune în desfășurare	REALIZAT

Structura responsabilă de implementarea acestei acțiuni este *Inspectoratul pentru Protecția Mediului*.

În 13 decembrie 2018 a fost semnat Acordul de Cooperare între IPM și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (IGPF) al Ministerului Afacerilor Interne. Datele statistice se vedeau la activitatea nr. 13. Totodată, IPM pe parcursul anului 2020, a cooperat activ cu *Procuratura Generală, Poliția de Frontieră, Inspectoratul General de Poliție și CNA*.

Pe parcursul anului 2020 toate controalele efectuate de către inspectorii din cadrul aparatului central și subdiviziunilor teritoriale ale IPM privind respectarea actelor legislative și normative din domeniul protecției mediului de către agenții economici și persoanele fizice, care-și desfășoară activitatea în zona de frontieră au fost coordonate cu subdiviziunile teritoriale ale IGPF.

PRIORITATEA

RIDICAREA NIVELULUI DE TRANSPARENTĂ DECIZIONALĂ ÎN CADRUL AUTORITĂȚILOR DE MEDIU ȘI ASIGURAREA ACCESULUI LA INFORMAȚIA DE MEDIU

Pentru Prioritatea 4 au fost stabilite atingerea următoarelor **Rezultate**:

Rezultatul nr.1. Cadrul normativ privind asigurarea transparenței în activitatea instituțiilor de mediu de mediu aprobat și implementat;

Rezultatul nr.2. Instrumente și tehnologii privind colectarea, stocarea și diseminarea datelor și informației de mediu elaborate și aplicate;

Rezultatul nr.3. Instrumente de implicare a societății civile, a mediului academic și de afaceri în procesul decizional implementate

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
29.	Elaborarea Strategiei de comunicare a informației de mediu	Strategie de comunicare elaborată și aprobată	Realizat	Trimestrul IV, 2019	Acțiune în desfășurare	REALIZAT

Structura responsabilă de implementarea acestei acțiuni este *Agencia de Mediu*.

Strategia de comunicare a informației de mediu pentru anii 2020-2022 a fost elaborată, consultată public și aprobată prin Ordinul Agenției de Mediu nr. 65 din 30.12.2019. Indicatorul este considerat realizat. Totodată, s-a stabilit deficiența:

- ▶ Lipsa raportului de monitorizare a implementării Strategiei pe ani.

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
30.	Crearea și punerea în funcțiune a Sistemului informațional integrat de mediu	Act normativ de aprobare a conceptului tehnic al Sistemului informațional integrat de mediu aprobat;	Parțial Realizat	Trimestrul II, 2020	Acțiune în desfășurare	PARȚIAL REALIZAT
		Sistem informațional creat, pus în funcțiune și menținut	nerealizat			

Structura responsabilă de implementarea acestei acțiuni este *Agenția de Mediu*.

În vederea monitorizării au fost stabilite **Indicatorul 1:** - Act normativ de aprobare a conceptului tehnic al Sistemului informațional integrat de mediu aprobat; **și Indicatorul 2:** - Sistem informațional creat, pus în funcțiune și menținut.

În perioada de raportare (a. 2019), *Conceptul Cadru cu privire la sistemul integrat informațional de mediu* a fost remisă repetat către Cancelaria de Stat prin scrisoarea MADRM nr. 17-05/4042 din 07.11.2019. Cererea privind înregistrarea în cadrul ședinței Secretarilor generali de stat, fiind atribuit nr. unic de înregistrare 690/MADRM/2019. Urmare a ședinței Secretarilor generali de stat din 07.11.2019, proiectului hotărârii de Guvern privind aprobarea Concepției – Cadru cu privire la sistemul integrat informațional de mediu, a fost expediat spre avizare instituțiilor de resort.

Conceptul reprezintă o viziune generală asupra creării și funcționării spațiului informațional din domeniul mediului, care include scopurile și sarcinile sistemului, principiile, caracteristicile de bază, aspectele funcționalității și arhitecturii conceptuale. Baza sistemului informațional integrat de mediu înconjurător o constituie sistemele informaționale specializate. Ca urmare a funcționării și a interacțiunii sistemelor informaționale, care cuprind domeniul de protecție a mediului, atât între ele, cât și în raport cu sisteme informaționale externe, se formează spațiul informațional comun.

Sistemul informațional integrat de mediu (în continuare SIIM) – reprezintă o totalitate de mijloace de soft, tehnice, informaționale, organizatorice, sisteme de transmitere a datelor, tehnologii de utilizare a acestora, norme juridice și obiecte de infrastructură, menite să asigure susținerea informațională a activității Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, agențiilor și instituțiilor din sfera sa de competență, la fel, altor entități, cu atribuție la mediu. În rezultatul funcționării sistemului, în domeniul mediului se formează un spațiu informațional comun.

Deși, prin abordarea de mediu un astfel de sistem este important, în procesul de avizare Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, nu a susținut proiectul menționat deoarece, *în textul proiectului hotărârii de Guvern se face referire la sisteme informaționale automatizate existente, precum și în proces de elaborare care vor interacționa cu SIIM.*

Dat fiind faptul, că sistemele informaționale menționate în proiect au funcționalități diferite, precum și subiecți diferiți acestea urmează să fie aprobate prin Hotărâri de Guvern separate cu probarea conceptelor tehnice,

Întru respectarea prevederilor punctului 2 a Hotărârii Guvernului nr. 562/2006 cu privire la crearea sistemelor și resurselor informaționale automatizate de stat, care prevede expres că, „în scopul formării spațiului informațional unic al autorităților administrației publice centrale și locale, inițierea procesului de creare a sistemelor și resurselor informaționale automatizate de stat se va realiza pe baza unei hotărâri de Guvern indiferent de resursele de finanțare”.

Reieșind din situația creată, promovarea proiectului a fost stopată. Constatăm că indicatorul are calificativul de realizat parțial, iar pentru sistem – constatam ca acesta este nerealizat.

Lipsa unui sistem informațional integrat în domeniul mediului provoacă riscuri de corupere, precum neglijența în serviciu, fals în acte publice, abuz de serviciu sau depășire a atribuțiilor de serviciu, conflictul de interese și incompatibilitate.

	Acțiunea	Indicatori de progres	Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
31.	Asigurarea accesului publicului la informațiile privind mediul, prin publicarea pe pagina web a autorităților de mediu	Următoarele informații privind protecția mediului publicate pe paginile web oficiale ale Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și ale instituțiilor de mediu subordonate și accesibile publicului interesat: a) proiecte de acte normative în proces de elaborare de către autoritățile de mediu; b) politicile, planurile și programele în legătură cu mediul; c) rapoartele progreselor privind implementarea documentelor de politici; d) rapoartele privind starea mediului; e) datele rezultate din monitorizarea activităților ce afectează sau pot afecta mediul; f) avizele, acordurile și autorizațiile pentru activitățile cu impact asupra mediului; g) studiile de impact asupra mediului și evaluările de risc privind elementele de mediu	Realizat inițiat	Permanent, cu verificare anuală	PARȚIAL REALIZAT

Structurile responsabile de implementarea acestei acțiuni sunt *Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale, Mediului și Agenția „Apele Moldovei, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția „Apele Moldovei”, Agenția „Moldsilva”, Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale și Serviciul Hidrometeorologic de Stat.*

- ▶ În perioada de raportare (a. 2020) s-a constatat că autoritățile vizate în continuu asigurată transparența decizională în conformitate cu prevederile *Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, HG nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, precum și Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional pentru procesul elaborării/promovării proiectelor de acte normative.*

<http://madr.gov.md/ro/content/proiecte-de-documente>

- ▶ Informația privind politicile, planurile și programele în legătură cu mediul, inclusiv rapoartele progreselor privind implementarea documentelor de politici sunt plasate pe pagina web la adresa:

<http://www.madr.gov.md/ro/content/documente-de-politici-%C3%AEn-domeniul-mediului-%C8%99i-rapeartele-de-monitorizare>;

- ▶ Rapoartele privind starea mediului pot fi găsite la adresele:

<http://mediu.gov.md/ro/content/rapearte-starea-mediului> și <http://old.mediu.gov.md/index.php/starea-mediului/rapearte>

- ▶ **În perioada** ianuarie-septembrie 2020, prin Ordinul **Agenției de Mediu** a fost desemnată persoana responsabilă pentru asigurarea accesului la informațiile de mediu. A fost elaborată lista informațiilor de interes public, care pot fi puse la dispoziția solicitanților. Au fost elaborate și publicate 20 informații de mediu. Au fost examinate 9 cereri de solicitare a informației de mediu și furnizate informațiile respective. A fost dezvoltat sistemul de indicatori în domeniul protecției mediului în scopul elaborării și publicării Raportului național privind starea mediului în Republica Moldova. Au fost definitivati, formatați și publicați pentru consultări publice 36 indicatori de mediu

<http://mediu.gov.md/ro/content/indicatori-de-mediu>

- ▶ După finalizarea consultărilor publice a setului de indicatorii de mediu, aceștia urmează a fi publicați pe portalul

www.date.gov.md.

- ▶ Buletine zilnice, lunare privind starea mediului:

<http://www.mediu.gov.md/ro/content/rapearte-starea-mediului>

- ▶ Listele actelor permissive eliberate de Agenția de Mediu, avizele, inclusiv acordurile și autorizațiile pentru activitățile cu impact asupra mediului pot fi accesate la adresa

<http://mediu.gov.md/ro/content/acte-permivive>.

- ▶ Informația privind evaluarea impactului asupra mediului poate fi accesată la adresele:

<http://www.madr.gov.md/ro/content/evaluare-impact-0> și

<http://mediu.gov.md/ro/content/evaluarea-impactului-asupra-mediului>;

- ▶ **Inspectoratul pentru protecția mediului**, prin Serviciul Sinteze informaționale și relații cu publicul este în legătură permanentă cu Agențiile de presă și Radio-TV. Au fost plasate pe pagina WEB a IPM informații cu privire la activitatea IPM și materiale cu privire la desfășurarea orelor ecologice în instituțiile preuniversitare din teritoriu.

- ▶ Săptămânal se plasează Comunicatul de presă al IPM cu privire la activitatea săptămânală, inclusiv cea de control:

<http://ipm.gov.md/ro/rapearte-saptam%C3%A2nale>.

- ▶ La fel, săptămânal se publică pe pagina electronică rezultatele controalelor din cadrul raidurilor ecologice efectuate de la centru, care conțin informație cu privire la procesele-verbale și amenzi.

- ▶ Doar în trimestrul III, 2020 s-au publicat de către IPM săptămânal: 12 rapoarte săptămânale; 14 ore ecologice; 12 comunicate de presă.
- ▶ **Serviciul Hidrometeorologic de Stat** în perioada ianuarie-septembrie 2020, zilnic a elaborat prognoze hidrometeorologice cu difuzarea lor în mass-media, prin intermediul TV și radioului, precum și a asigurat accesul publicului la informația hidrometeorologică (prognoze, avertizări, informație specializată, buletine zilnice decadă și lunare) prin intermediul site-ului oficial <http://meteo.md/>, a paginii de Facebook.
- ▶ Totodată Serviciul Hidrometeorologic de Stat a emis avertizări privind fenomenele hidrometeorologice periculoase comunicându-le neîntârziat populației folosind în acest scop toate mijloacele de comunicații.
- ▶ În semestrul II, 2020 prin ordinul directorului adjunct al Serviciului Hidrometeorologic de Stat a fost aprobată Instrucțiunea cu referire la gestionarea conturilor de socializare a Serviciului. A fost creată pagina de Instagram a Serviciului.
- ▶ De asemenea, pe pagina web a instituției au fost plasate date privind analiza condițiilor meteorologice, agrometeorologice și hidrologice săptămânale, decada, lunare. Caracterizarea climatică și agroclimatică a lunilor, sezonelor pentru anul 2020, buletine hidrologice, etc.
- ▶ De către **Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale** în perioada ianuarie - septembrie 2020 pe pagina web a fost plasată informația privind: desfășurarea și rezultatele concursului pentru selectarea beneficiarilor pentru folosirea sectoarelor de subsol; Ședințele Comisiei de stat pentru rezervele de substanțe minerale utile.
- ▶ Lansarea portalului geologic cartografic „geologia.gov.md” cu publicarea hărții geologice și datelor referitor la zăcămintele de substanțe minerale utile solide și monitoringul de stat a apelor subterane.
- ▶ În procesul elaborării/promovării proiectelor de acte normative, este asigurată transparența, păstrarea și transmiterea informației geologice pe suport informațional în Fondul de stat de informații privind subsolul.
- ▶ De asemenea Agenția asigură accesul la informația din Fondul de stat de informații privind subsolul referitor la evidența și starea actuală în domeniul geologiei și folosirii subsolului.

În cadrul monitorizării s-a constatat că pagina web a *MADRM* este una mai puțin prietenoasă consumatorului, este anevoioasă în navigare și pe componentul de mediu informație utilă este puțină. Este necesar de menționat că majoritatea informației plasate pe pagina web a *Agenției „Apele Moldovei”* este tardivă (anii 2011-2017), iar la unele compartimente lipsește în totalitate. Astfel, unul din puținele compartimente actualizate pe parcursul anului 2020 este „noutăți”.

Pagina web al Agenției „Moldsilva” are ultimele anunțuri plasate în anul 2016, constatăm lipsa regularității în publicarea/promovarea informației pe site.

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
32.	Organizarea consultărilor publice în probleme de mediu și asigurarea participării publicului la luarea deciziilor privind mediul	număr de consultări publice organizate;	Realizat	Permanent, cu verificare anuală	Acțiune în desfășurare	REALIZAT
		număr de documente consultate				

Structurile responsabile de implementarea acestei acțiuni sunt *Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale, Mediului și Agenția cu implicarea autorităților administrației publice locale.*

Indicatorul: Număr de consultări publice organizate; număr de documente consultate

Pe parcursul anului 2019 au fost efectuate în jur de 8 consultări publice pe marea a minim 8 documente diferite. Pe parcursul anului 2020 până în trimestrul. IV au fost efectuate în jur de 5 consultări publice pe marea a minim 5 documente diferite.

De remarcat că în cadrul elaborării/promovării proiectelor de acte normative, este asigurată transparența decizională în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, *HG nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, precum și Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*

<http://madrm.gov.md/ro/content/proiecte-de-documente>

De menționat, în perioada ianuarie – septembrie 2020 pe pagina web oficială a MADRM la compartimentul „Transparență decizională” au fost publicate 80 de anunțuri privind inițierea elaborării proiectelor de acte normative și proiecte de acte normative în proces de elaborare de către MADRM. <http://www.madrm.gov.md/ro/content/proiecte-de-documente>.

La fel în perioada ianuarie-septembrie 2020 **Agenția de Mediu** a organizat consultări publice asupra setului de indicatori de mediu din cadrul proiectului Raportului național privind starea mediului 2015-2018 - <http://mediu.gov.md/ro/node/543>

- ▶ a organizat Masa rotundă de informare a producătorilor de echipamente electrice și electronice cu privire la aplicarea regimului de responsabilitate extinsă a producătorilor (14.02.2020). De asemenea, la solicitarea producătorilor de EEE, a organizat 11 întruniri individuale cu privire la implementarea REP. La fel au fost acordate mai multe consultări la distanță (prin intermediul telefonului sau poștei electronice) <http://www.mediu.gov.md/ro/content/informarea-cu-privire-la-aplicarea-regimului-de-responsabilitate-extinsă-producătorilor>.
- ▶ a organizat o întrunire online de informare a producătorilor de echipamente electrice și electronice cu privire la aplicarea regimului de responsabilitate extinsă a producătorilor (REP). La eveniment au participat reprezentanți ai Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Inspectoratului pentru Protecția Mediului, Oficiului Prevenirii Poluării Mediului din cadrul I.P. „Unitatea de implementare a proiectelor în domeniul mediului”, reprezentanți ai companiilor direct implicați în ciclul de viață a produselor de echipamente electrice și electronice (EEE), dintre care: „Hi-Tech Group” SRL, „Arax-Impex”, „LedMarket” SRL, „ADD Production”, „Philip Morris Sales & Marketing” SRL, I.M. „Karcher” SRL, SRL „Volta” SRL, SA „Moldtelecom”, S.C. „StarNet Management Grup” SRL, „Ecogam” SRL, „Maximum Electronic” SRL, Orange Moldova, „Intermed-Service” SRL „Tetis International Co” SRL, ICS „Euroterm Group” SRL, „SE Bordnetze” SRL, SA „Moldcell”, etc. Informația detaliată poate fi găsită pe pagina: www.mediu.gov.md/ro/content/intrunirea-online-de-informare-producătorilor-de-echipamente-electrice-și-electronice.

Informația detaliată pe transparență decizională se elaborează anual. Calificativul atribuit este realizat.

	Acțiunea	Indicatori de progres		Termen de realizare	Respectare termen	Gradul de realizare
33.	Dezvoltarea unei platforme de comunicare a instituțiilor de mediu cu sectorul asociativ, mediul academic și de afaceri (Consiliu de participare)	act normativ de creare a Consiliului de participare aprobat;	număr de ședințe ale Consiliului organizate;	Permanent, cu verificare anuală	Acțiune în desfășurare	REALIZAT
		număr de decizii aprobate	Realizat			

Structura responsabilă de implementarea acestei acțiuni este *Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale, Mediului*.

Indicatorul: Act normativ de creare a Consiliului de participare aprobat.

Reprezentanții mediului academic și sectorul asociativ sunt incluși în Grupurile de Lucru de elaborare a actelor normative și în componența GL privind realizarea Acordurilor bilaterale/ multilaterale de colaborare.

Pe data de 26 iulie 2019 a fost modificată Hotărârea Guvernului nr. 347/2018 pentru aprobarea componenței nominale a Părții moldovenești a Comisiei privind utilizarea stabilă și protecția bazinului fluviului Nistru, fiind inclus un nou membru din partea societății civile (Ilia Trombițchi), corespunzător în prezent în cadrul acestei comisii deja sunt 3 membri din partea societății civile.

Pe data de 4 iunie 2020 a avut loc o ședință comună a conducerii MADRM și Consiliul național al ONG-urilor de mediu. În cadrul întrunirii au fost abordate subiecte ce vizează problemele de mediu din țară și măsurile care se întreprind de MADRM și instituțiile subordonate din domeniul mediului. Au fost trecute discutate priorităților de mediu și menționată necesitatea identificării unor noi măsuri și instrumente de gestionare a problemelor de mediu, de consolidare a potențialului de dezvoltare și promovare, prin proiecte durabile, parteneriate viabile inter-instituționale, precum și prin utilizarea eficientă a resurselor. Deși, acordul între părți a fost să fie organizate ședințe repetate, acestea nu au mai avut loc, din lipsa interesului manifestat din partea MADRM.

A fost semnat Acordul de colaborare între Colegiul de Ecologie din Chișinău și Agenția de Mediu privind stabilirea relațiilor de parteneriat în realizarea activităților de studiu, de formare profesională, de educație și conștientizare ecologică, s-a participat la evenimentul închiderii proiectului implementat de A.O. EcoContact și ONG Pelikan “Îmbunătățirea cooperării comunităților amplasate pe ambele maluri al râului Nistru prin reducerea riscului cauzat de pesticide în Moldova” și la dezbaterile publice «Schimbările climatice: le prevenim, le combatem sau ne adaptăm?», organizată de Radio Moldova Tineret.

S-a participat la Masa rotundă „Sectorul Resurse Minerale” din Moldova - probleme și soluții, organizată în cadrul proiectului C.A. Expert-grup „Utilizarea resurselor naturale: îmbunătățirea evidenței și transparenței”.

Trebuie să fie recunoscut că în Grupurile de Lucru create în cadrul MADRM și structurilor subordonate acestuia pe diverse teme ce țin de luare deciziilor, monitorizarea implementării acestora și asigurarea transparenței reprezentanții sectorului asociativ de mediu este în lista membrilor. Procedura de nominalizare se efectuează prin intermediul Consiliului Național al ONG-urilor de mediu (structură non formală) ce activează prin intermediul alegerii a 9 ONG-uri din cadrul Forumului ONG-urilor de Mediu (peste 200 de ONG-uri de mediu). Totodată a fost identificat cazul când deciziile FEN începând cu noiembrie -decembrie 2020 au fost luate fără invitarea în ședințele Consiliului de Administrare a FEN, reprezentantului ONG-urilor, chiar dacă dna Iuliana Cantaragiu este membru al Consiliului din februarie 2020. Cazul dat a fost contestat în contencios administrativ și este în examinare în instanță de judecată.

Un alt caz cu presupunere de încălcare a principiilor transparenței și implicarea publicului în luare deciziilor de mediu este situația când opiniile înaintate de mediul academic și asociativ pe marginea proiectului HG privind adoptare Regulamentului privind irigarea din subterană a fost adoptat prin încălcarea procedurii prevăzute de *Legea nr.100/2017 privind actele normative și Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*. Acest caz la fel a fost contestat în instanță de judecată.

În procesul de monitorizare s-au stabilit următoarele **deficiențe**:

- ▶ Principiul transparenței decizionale este respectat în cadrul instituțiilor subordonate MADRM, totuși cazuri de lezare a drepturilor și încălcarea legislației în anul 2020 au fost identificate;
- ▶ În perioada de monitorizare s-au înregistrat ignorări în conlucrarea/comunicarea cu sectorul asociativ;

Cele identificate și deficiențele stabilite pot să genereze **riscuri de corupție**, precum *neglijența în serviciu, fals în acte publice, abuz de serviciu sau depășire a atribuțiilor de serviciu, conflictul de interese și incompatibilitate*.

V

DATELE PRIVIND INFRAȚIUNILE DE CORUPȚIE ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI

Potrivit datelor oferite de către Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova, în perioada anilor 2018-2020, în procedura organului de urmărire penală, s-au aflat 12 cauze penale, săvârșite în domeniul protecției mediului, infracțiunile fiind comise de către persoane publice și juridice prin diferite metode, cum ar fi:

- Extragerea samavolnică a zăcămintelor minerale;
- Efectuarea lucrărilor de extragere ilegală a nisipului din cariere;
- Schimbarea destinației terenurilor agricole într-o altă destinație;
- Impurificarea, infectarea sau poluarea solului cu produse nocive;
- Defrișarea ilegală a copacilor și tufarilor;
- Pretinderea și primirea mijloacelor bănești sau a altor bunuri și servicii necuvenite în schimbul oferirii protecției din partea unui reprezentant din cadrul Inspecției Protecției Mediului,
- Lipsa documentării cazurilor de extragere și comercializare ilegală a zăcămintelor minerale din carierile neautorizate.

Astfel, pe parcursul anului **2018**, în procedura organului de urmărire penală al CNA s-au aflat **6 cauze penale**, toate pornite în temeiul art.328 Cod penal (excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu). Din aceste 6 cauze, 2 au fost pornite de CNA, iar 4 – de către alte organe de urmărire penală.

Pe parcursul anului **2019**, în procedura ofițerilor de urmărire penală ai CNA s-au aflat **4 cauze penale**: 1 cauză penală, pornită de Centru în temeiul *art.324 Cod penal (corupere pasivă)* și 3 cauze, parvenite de la alte organe de urmărire penală dintre care: 2 inițiate în temeiul *art. 327 și art. 335 Cod penal (abuzul de putere sau abuzul de serviciu, inclusiv în sectorul privat)* și 1 cauză penală în temeiul *art.328 Cod penal (Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu)*.

Subsidiar, în perioada a 10 luni ale anului **2020**, în procedura ofițerilor de urmărire penală s-au aflat **2 cauze penale**, ambele parvenite conform competenței de la alte organe de urmărire penală și pornite în temeiul art.328 Cod penal.

Din numărul total de cauze penale, care au fost săvârșite în domeniul protecției mediului, în 8 cauze penale urmărirea penală a fost clasată din diferite motive, 2 cauze penale au fost expediate conform competenței teritoriale altor organe de urmărire penală, iar 2 cauze cu situația la 01.12.2020 se aflau în procedura organului de urmărire penală al CNA.

Totodată, potrivit informației oferite de către Procuratura Anticorupție, în perioada 2018-2020 au fost pornite cauze penale privind infracțiunile de corupție în domeniul protecției mediului, după cum urmează:

Anul	Nr. cazurilor	Circumstanțele cauzei/articol Cod Penal
2018	2	Art. 327 alin.(1) - Pe faptul abuzului de serviciu de către factorii de decizie unei întreprinderi de stat manifestate prin tăieri ilicite și delapidarea masei lemnoase
2019	9	Art. 328 alin.(3) lit.d) - Pe faptul depășirii atribuțiilor de serviciu către persoane publice unei întreprinderi de stat manifestate prin privatizarea unei case de locuit care face parte din fondul forestier
		Art. 328 alin.(1) - Pe faptul depășirii atribuțiilor de serviciu către persoane publice unei întreprinderi de stat manifestate prin arendarea unui teren forestier
		335 alin.(1)/I) - Pe faptul folosirii situației de serviciu pentru extragerea ilegală de nisip și retragerea terenului din circuitul agricol
		Art. 335 alin.(3) lit. b) - Pe faptul abuzului de serviciu de către factorii de decizie a unei întreprinderi manifestate prin extragerea ilegală a lucrărilor de extragere a nisipului
		Art. 327 alin.(2) lit. b/I) - Pe faptul abuzului de serviciu persoane publice din cadrul unei primării care au schimbat destinația unui teren din fondul silvic al primăriei în destinație agricolă
		Art. 329 alin.(1) - Pe faptul neglijenței în serviciu de către factorii de decizie a unei întreprinderi de stat manifestate prin arendarea fondului forestier unor persoane în scopuri de gospodărie cinegetică sau de recreare
		Art. 327 alin.(2) lit. c) - Pe faptul abuzului de serviciu comise de către persoane publice manifestate prin legalizarea tăierilor ilicite a masei lemnoase în procesul tăierilor autorizate
Art. 191 alin.(5) - Pe faptul delapidării zăcămintelor de nisip pretins ilegale de către o persoană juridică		
Art. 328 alin.(1) - Pe faptul depășirii atribuțiilor de serviciu unor persoane publice manifestate prin schimbarea destinației unui teren de construcții în teren agricol		
2020	8	Art. 328 alin.(1) - Pe faptul depășirii atribuțiilor de serviciu către persoane publice din cadrul unei întreprinderi de stat manifestate prin folosirea surselor financiare alocate pentru plantațiile genofondului pomicol și viticol contrar destinației
		Art. 328 alin.(1) - Pe depășirii atribuțiilor de serviciu de către factorii de decizie unei întreprinderi de stat manifestate prin stabilirea tarifelor diminuate a masei lemnoase
		Art.191 alin.(5) - Pe faptul însușirii ilegale de către unele persoane publice a unor cantități de masă lemnoasă
		Art. 328 alin.(3) lit d), art 329 alin.(1) - Pe faptul acțiunilor pretins ilegale a factoriilor de decizie unei cariera de piatră concasată din granit care au urmărit scopul creării fictive a incapacității economico-financiare au inițiat procedura de insolabilitate
		Art. 328 alin. (1) - Pe depășirea atribuțiilor de servicii de către factorii de decizie unei întreprinderi de stat manifestate prin tăierea ilegală a vegetației forestiere
		Art. 328 alin. (1) - Pe faptul depășirii atribuțiilor de serviciu a unor persoane publice la comercializarea materialul săditor din cadrul întreprinderi i dc stat la un preț mai mic decât cel indicat
		Art. 329 - Pe faptul neglijenței în serviciu de către factori i de decizie unei întreprinderi de stat manifestate prin arendarea fondului forestier unor persoane în scopuri de gospodărie cinegetică sau de recreare
Art. 228 lit.d) - Privind acțiunile pretins ilegale a unei persoane juridice manifestate prin încălcarea cerințelor de protecție a zăcămintelor minerale și a resurselor subsolului		

VI

CONSTATĂRILE ȘI CONCLUZIILE MONITORIZĂRII ALTERNATIVE

Domeniul mediului este unul esențial pentru întreaga societate, având impact la nivel macro și micro. Pentru a atinge obiectivele propuse în ceea ce ține de prevenirea și reducerea nivelului de corupție, este necesar ca eforturile instituționale și ale societății să fie concentrate pe implementarea eficientă a măsurilor incluse în Planul sectorial, precum și a altor acțiuni relevante, ce ar promova integritatea¹.

Deși informațiile făcute publice pe paginile web ale instituțiilor de mediu ne indică progres esențial în implementarea Planului, sondajele efectuate în perioada monitorizării și informațiile disponibile public arată lipsa progreselor esențiale în realizarea obiectivelor².

Astfel, potrivit constatărilor monitorizării, din 33 de acțiuni incluse în Plan, se atestă următorul nivel de realizare a acțiunilor pe perioada 2018-2020:

	REALIZATE	PARȚIAL REALIZATE	NEREALIZATE
Prioritatea I. Acțiuni monitorizate – 9	4	5	-
Prioritatea II. Acțiuni monitorizate – 10	2	5	3
Prioritatea III. Acțiuni monitorizate – 9	5	4	-
Prioritatea IV. Acțiuni monitorizate – 5	3	2	-
Total acțiuni monitorizate – 33	14 acțiuni	16 acțiuni	3 acțiuni
Ponderea % din totalul acțiunilor	42.42%	48.48%	9.1%

Procentajul mare a acțiunilor în proces de realizare se datorează faptului că calificativul s-a dat ținând cont de gradul de realizare a tuturor sub acțiunilor și indicatorilor. Realizarea multor dintre acțiuni a fost îngreunată din motiv că Planul a fost adoptat prin HG nr. 1206 din 05.12.2018, respectiv acțiunile au început să fie implementate începând cu Ianuarie 2019, un alt motiv de îngreunare a fost declararea Stării de urgență

¹ Potrivit informațiilor publice de pe <https://cpr.md/2018/12/19/unda-verde-la-coruptie-in-ecologie/>, în perioada 2013-2018, cel puțin 16,5 milioane de lei a pierdut statul Republica Moldova din cauza corupției la nivel înalt în domeniul protecției mediului, bani delapidați din bugetul public prin FEN, arată datele furnizate de [Centrul Național Anticorupție \(CNA\)](#)

² Potrivit datelor Transparency International, la capitolul Indicele Percepției Corupției pentru anul 2020 (IPC 2020) Republica Moldova se situează pe locul 115 din 180 de țări, <https://www.transparency.org.ro/book/ipc2020/4/>

(17.03.2020-15.05.2020) și starea de urgență de sănătate publică (16.05.2020 – actualmente), de faptul că au fost instituite măsuri ce limitau activitatea funcționarilor publici în 2020, precum și rata de infectare de Covid-19 a persoanelor implicate în executarea Planului.

Multe acțiuni au termen de executare depășit. Presumăm că, aceasta se explică prin faptul că procedurile de elaborare și promovare a actelor normative conform Legii nr.11/2017 privind actele normative este destul de îndelungată, implică mai multe etape și mai mulți actori necesari de a fi consultați. Pe lângă tergiversarea executării acțiunilor pentru anul 2020, acest fapt se datorează pandemiei și restricțiilor de activitate impuse în ceea ce ține de instruire. Totodată, ținând cont de restricțiile anului 2020, rata interacțiunii online a autorităților de mediu cu comunitatea de afaceri, aferentă eliberării actelor permissive a înregistrat creștere.

În procesul de monitorizare (chestionare, interviuri, solicitare de informații) s-a constatat o colaborare deficitară și ineficientă dintre instituțiile de mediu responsabile de implementarea Planului, atât între ele, cât și cu echipa implicată în monitorizare.

Pentru multe dintre acțiuni s-a atestat o atitudine formală față de realizarea acțiunilor din Plan, precum și insuficiența de capacitate și resurse din partea instituțiilor de mediu. Constatăm că, doar 14 acțiuni (**42.42%**) au fost calificate drept acțiune realizată, alte 16 acțiuni (**48.48%**) sunt în parțial realizate și necesită timp pentru realizarea acestora, restul 3 nu au fost inițiate, respectiv nerealizate.

În procesul de monitorizare s-a confirmat că unii indicatori nu sunt clar formulați sau sunt destul de înguști în interpretare, ceea ce denotă o lipsă de coerență între acțiunile întreprinse de instituțiile de mediu.

Lipsa unei abordări complexe și integrate a sistemului instituțional de mediu s-a soldat cu reorganizarea în anul 2018 doar a Agenției de Mediu și a Inspectoratului pentru Protecția Mediului. Pe când Agențiile „Moldsilva” și „Apele Moldovei” rămân și la ora actuală nereorganizate. În cazul Agenției „Moldsilva”, lista dificultăților se completează cu presiunea mare din partea celor ce au interese în defrișarea necontrolată a terenurilor împădurite, în asigurarea activităților cinegetice cu control redus din partea statului și în lipsa interesului de creare a ariilor naturale protejate de stat. Mai mult ca atât, celelalte instituții Agenția Geologie și Resurse Minerale și Serviciul Hidrometeorologic de Stat nici nu sunt incluse în procesul de reorganizare.

Au fost identificate curențe în procedurile de eliberare a autorizațiilor de mediu și în procedurile de efectuare a controlului activităților antreprenoriale care au impact asupra mediului.

VII

RECOMANDĂRI ȘI PROPUNERI

Ținând cont de deficiențele constatate, propunem următoarele recomandări pentru instituțiile cu atribuții în domeniul mediului:

- ▶ Odată ce Planul acoperă perioada 2018-2020, dar nu toate acțiunile au fost realizate, este esențial, elaborarea unui nou Plan sectorial pentru perioada următoare sau prelungirea cu ajustarea planului actual pentru o perioadă de 2 ani, cu organizarea consultărilor publice și discuții cu toți actorii din domeniul mediului.
- ▶ În Planul nou sau cel extins să fie incluse acțiuni care se referă la acele instituții care încă nu au fost supuse procesului de reorganizare;
- ▶ Revizuirea indicatorilor de performanță din punct de vedere calitativ, cantitativ și din perspectiva de impact, pentru un proces de implementare și monitorizare mai eficient.
- ▶ Creare mecanismului de colectare continue a datelor și indicatorilor pe implementarea planului.
- ▶ Lansarea de către MADRM a unei campanii naționale de promovare a integrității în domeniul mediului, nu numai în rândurile instituțiilor publice centrale, dar inclusiv în rândurile autorităților publice locale, mediului de afaceri și mediului asociativ;
- ▶ Asigurarea unui dialog constructiv între instituțiile de mediu și proiectele de implementare pe diferite domenii, care au componenta de vizibilitate și comunicare;
- ▶ Organizarea activităților permanente de consolidare a capacităților funcționarilor din cadrul instituțiilor de mediu;
- ▶ Asigurarea unei comunicări și colaborări permanente dintre toate instituțiile de mediu;
- ▶ Asigurarea mecanismului de comunicare eficientă și amplă cu societatea civilă și cu mediul de afaceri;
- ▶ Oferirea extinsă a serviciilor prin mijloacele online, ce ar minimiza interacțiunea personală între reprezentanții instituțiilor de mediu și solicitanții serviciilor, în special pe domeniul ce ține de eliberarea autorizației de mediu;
- ▶ Dezvoltarea în sistemele electronice a unor funcționalități de generare a rapoartelor conform necesităților autorităților de profil, cât și a publicului în general;
- ▶ Asigurarea utilizării maxim posibile a sistemelor electronice de către toate instituțiile de mediu;

- ▶ Desfășurarea instruirilor/ campaniilor de informare a cu privire la rigorile de anticorupție aplicabile tuturor instituțiilor de mediu, cu accentuarea răspunderii contravenționale și penale.
- ▶ Stabilirea unor mecanisme interne de instruire, întru menținerea memoriei instituționale la implementarea Planului sectorial.
- ▶ Actualizarea informațiilor plasate pe paginile web al instituțiilor de mediu în vederea asigurării accesului publicului la informațiile privind mediul, ;
- ▶ Integrarea tuturor celor 15 tipuri de acte permise de mediu în sistemul SIA GEAP și perfecționarea acestuia prin înstrăinarea deficiențelor de ordin tehnic;
- ▶ Îmbunătățirea procesului de control al legalității actelor permise eliberate de către AM prin elaborarea unei metodologii interne de către IPM, în acest sens.
- ▶ Întreprinderea măsurilor în vederea actualizării registrului de stat al controalelor cu informații privind controalele efectuate în domeniul mediului pentru anul 2020;
- ▶ Crearea premiselor necesare în vederea suplinirii unității de audit intern de către Agenția de Mediu;
- ▶ Luarea măsurilor în vederea suplinirii cadrelor, evitării fluxului de personal și supra aglomerarea angajaților;
- ▶ Eficientizarea procesului de calculare a prejudiciului cauzat mediului prin garantarea acreditării laboratorului de referință de mediu de stat și ajustarea metodelor de calculare a prejudiciului cauzat mediului în conformitate cu inflația actuală;
- ▶ Aplicarea la nivel național a unei abordări complexe și integrate a sistemului instituțional de mediu.

ANEXE

CHESTIONAR (GENERAL)

Planul sectorial de acțiuni anticorupție în domeniul protecției mediului pentru anii 2018-2020

1. Cunoașteți conținutul Planului sectorial de acțiuni anticorupție în domeniul protecției mediului pentru anii 2018-2020?

- Da
- Nu
- Nu cunosc

2. Considerați că Planul sectorial de acțiuni anticorupție în domeniul protecției mediului pentru anii 2018-2020 cuprinde toate problemele existente în RM în domeniul corupției în sfera protecției mediului?

- Da
- Nu
- Nu cunosc

Dacă răspunsul dvs este Nu, care sunt sugestiile dvs pe care considerați că ar trebui să fie luate în considerare pe viitor?

3. Ce măsuri specifice din cadrul Planului sectorial de acțiuni anticorupție în domeniul protecției mediului pentru anii 2018-2020 considerați că sunt prioritare?

- Perfecționarea cadrului normativ în domeniul protecției mediului;
- Reorganizarea instituțiilor de mediu;
- Instruirea specialiștilor de mediu;
- Integrarea măsurilor de reducere a impactului antropogen asupra resurselor naturale;
- Eficientizarea sistemului de autorizare, amendare și sancționare;
- Sporirea eficienței și transparenței gestionării resurselor financiare destinate pentru activități de protecție a mediului;
- Reorganizarea activității fondului ecologic național;
- Eficientizarea controlului stat prin contracararea reușită a contravențiilor și infracțiunilor de mediu;
- Ridicarea nivelului de transparență decizională în cadrul autorităților de mediu și asigurarea accesului la informația de mediu

4. A fost realizată ajustarea actelor normative în sectorul de mediu în vederea excluderii imperfecțiunilor, prevederilor ambigue sau completării cu prevederi lipsă?

- Da
- Nu
- Nu cunosc

5. Cum considerați, reorganizarea și delimitarea funcțiilor exercitate de către instituțiile de mediu (Agenția de mediu, Moldsilva, Agenția „Apele Moldovei”) a contribuit la combaterea corupției în domeniul protecției mediului?

- Da
- Nu
- Nu cunosc
- Deocamdată, nu este vizibil

6. În cadrul instituției dvs. sunt organizate instruirii inițiale și continue a funcționarilor angajați în domeniul conduitei de mediu, integrității profesionale și gestionarea conflictelor de interes în procesul de aplicare a legislației de mediu și de utilizare a resurselor naturale?

- Da, sunt organizate instruirii inițiale
- Da, sunt organizate instruirii inițiale și continue
- Nu

7. În cadrul instituției dvs. este aprobată o politică de identificare și tratare a conflictului de interes?

- Da
- Nu
- Nu cunosc

8. Au fost constatate în anii 2018-2020 cazuri de încălcare a regimului conflictelor de interes? Dacă da, descrieți succint situația și cum a fost tratat conflictul de interes

9. Instituția dvs. organizează campanii de informare privind integritatea, conduita de mediu și diminuarea riscurilor de corupție în domeniul mediului?

- Da
- Nu

Dacă răspunsul dvs este Da, care sunt metodele de informare pe care le preferați și pe care le găsiți mai eficiente pentru implicarea activă a publicului în problemele privind protecția mediului?

10. Aveți elaborate ghiduri/metodologii interne privind strategia de comunicare a informației de mediu în procesul de informare/consultare a publicului?

- Da
- Nu
- Nu cunosc

11. Instituția dvs. implementează măsuri de reducere a impactului antropogen asupra resurselor naturale și mediului înconjurător?

- Da
- Nu
- Nu cunosc

Dacă Da, enumerați măsurile implementate în perioada anilor 2018-2020?

12. Considerați necesar înăsprirea amenzilor și sancțiunilor pentru utilizarea frauduloasă a resurselor naturale și/sau pentru poluarea excesivă a componentelor de mediu?

- Da
- Nu
- Nu cunosc

ÎNTREBĂRI ADIȚIONALE (pentru Agenția de Mediu)

a) Reorganizarea și delimitarea funcțiilor exercitate precum și consolidarea tehnico-materiale a contribuit la desfășurarea eficientă a activității în domeniul protecției mediului?

- Da
 - Nu
 - Dacă da, argumentați/exemplificați în ce mod?
-
-

b) Sunt organizate instruirii a funcționarilor noi angajați în ceea ce privește implementare eficientă a legislației de mediu?

- Da
- Nu

c) Funcționarii publici sunt supuși controlului/monitorizării interne în procesul de întocmire și eliberare a actelor permissive de mediu?

- Da
- Nu

d) Ce măsuri au fost luate de către instituția dvs. pentru crearea și punerea în funcțiune a Sistemului informațional integrat de mediu?

ÎNTREBĂRI ADIȚIONALE

(pentru Inspectoratul pentru protecția mediului)

a) Înregistrați impedimente la efectuarea controlului și monitorizării conformării/respectării de către agenții economici a condițiilor de protecție a mediului specificate în actele permise de mediu, eliberate de Agenția de Mediu?

- Da
- Nu

Dacă Da, specificați:

b) Care sunt rezultatele desfășurării controalelor pentru perioada anilor 2018-2020 (prezent)?

- număr de acte de control emise _____
- număr de acte permise sistate/anulate ca rezultat al neîndeplinirii condițiilor de mediu _____

c) Au fost efectuate raiduri antibraconaj pentru contracararea cazurilor de braconaj și a tăierilor ilicite a vegetației forestiere în perioada anilor 2018-2020?

- Da
- Nu

d) Dacă Da, ce rezultate au fost înregistrate?

- număr de raidurilor antibraconaj realizate _____
- număr de cazuri de braconaj și a tăierilor ilicite a vegetației forestiere depistate, amendate _____

e) A fost revizuită metodologia de planificare a controlului în baza criteriilor de risc în domeniul protecției mediului și aprobarea regulilor privind elaborarea, aprobarea și utilizarea listelor de verificare aplicabile pentru tipul și obiectul de control?

- Da
- Nu

Dacă Da, specificați modificările aduse

f) Care este frecvența instruirii inspectorilor de mediu privind cadrul normativ în domeniul controlului de mediu, a regulilor de conduită inclusiv și sub aspect de integritate profesională?

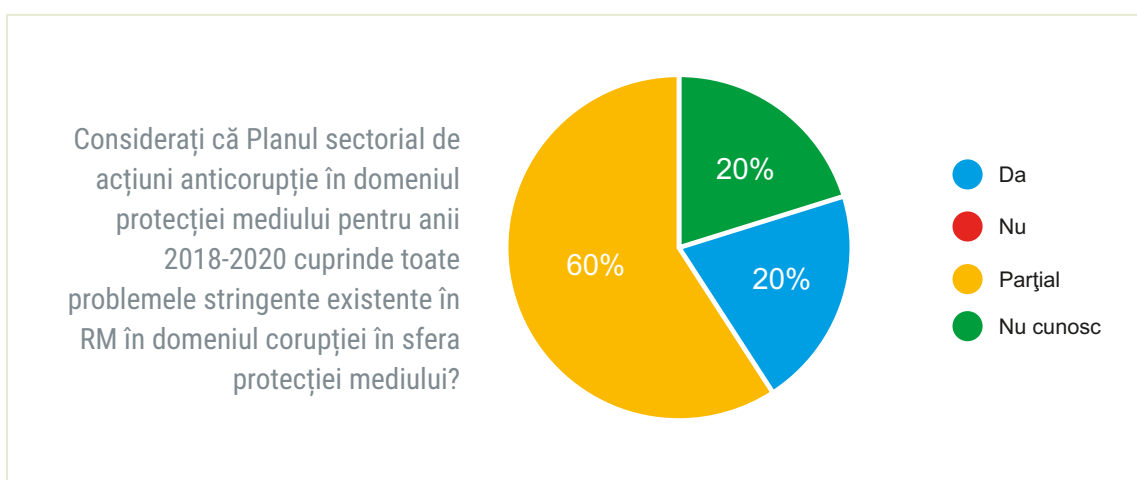
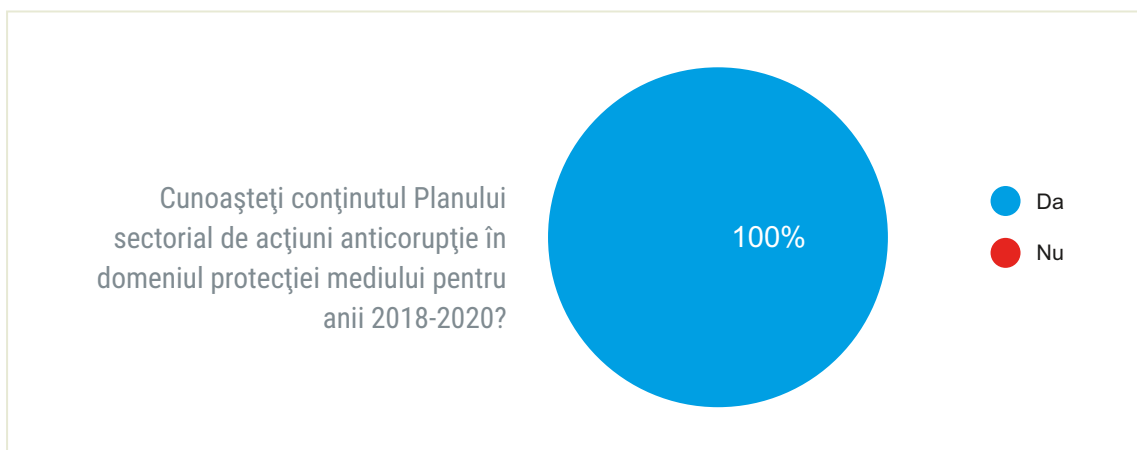
g) Au fost întreprinse măsuri în vederea dezvoltării cooperării între Inspectoratul pentru Protecția Mediului și autoritățile publice din domeniul vamal și organele de drept în vederea asigurării controlului și evitării acțiunilor ilegale cu resurse naturale sau cu substanțe care diminuează calitatea mediului?

- Da
- Nu

Dacă da, ce măsuri au fost luate de către IPM?

REZULTATELE SONDAJULUI AGENȚIEI DE MEDIU

Dacă răspunsul DVS este Nu, la întrebarea de mai sus, care sunt sugestiile DVS pe care considerați că ar trebui să fie luate în considerare pe viitor?

- Deoarece un șir de acțiuni din Plan nu au fost realizate se cere, dacă este posibil, de extins termenul respectiv;
- Acțiuni conform competențelor instituționale;
- Nu cunosc;
- Trebuie de inclus activități concrete de control a integrității și de control al riscurilor de corupție și fraudă în sector.

**Ce măsuri au fost întreprinse pentru asigurarea funcționalității Agenției de Mediu pe parcursul anului 2020?
Vă rugăm să oferiți date cu privire la următoarele aspecte: Statul de personal și schema de încadrare aprobate pentru Agenția de Mediu**

În luna septembrie 2020 au fost înaintate propuneri în adresa MADRM privind modificarea statutului de personal și schemei de încadrare a Agenției.

Toate activitățile de asigurare a funcționalității Agenției de Mediu au fost întreprinse: stat de personal aprobat, schema de încadrare aprobată, regulamente interne, fișe de post, condiții de muncă etc...

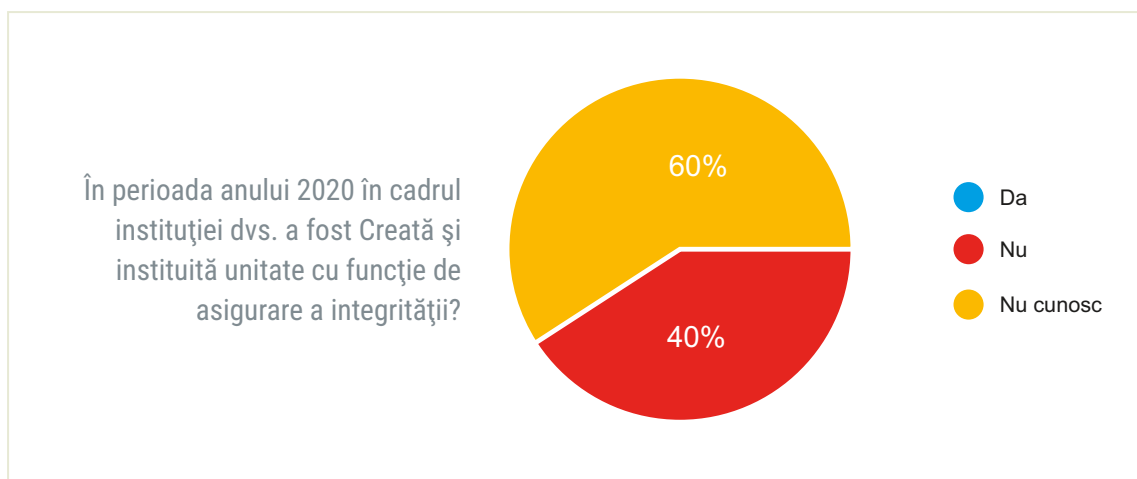
**Ce măsuri au fost întreprinse pentru asigurarea funcționalității Agenției de Mediu pe parcursul anului 2020?
Vă rugăm să oferiți date cu privire la următoarele aspecte: bugetul necesar pentru funcționarea acesteia**

Bugetul Agenției de Mediu a fost aprobat în cadrul bugetului MADRM

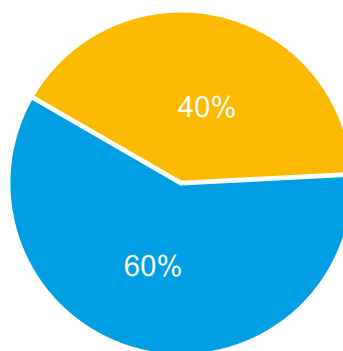
**Ce măsuri au fost întreprinse pentru asigurarea funcționalității Agenției de Mediu pe parcursul anului 2020?
Vă rugăm să oferiți date cu privire la următoarele aspecte: concurs pentru ocuparea funcțiilor publice organizat în mod transparent**

Au fost organizate concursuri în mod transparent pentru ocuparea funcțiilor publice.

Au fost organizate concursuri pentru ocuparea a 6 funcții vacante, urmare a cărora au fost angajate 2 persoane. La finele anului au fost lansate concursuri repetate. Toate informațiile cu referire la concurs se publică pe pagina web a Agenției.

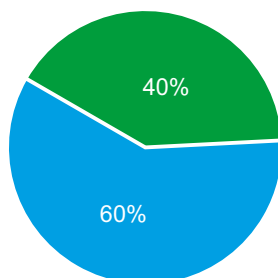

În cadrul instituției dvs. este desemnată persoana responsabilă pentru asigurarea integrității și coordonarea problemelor de integritate?

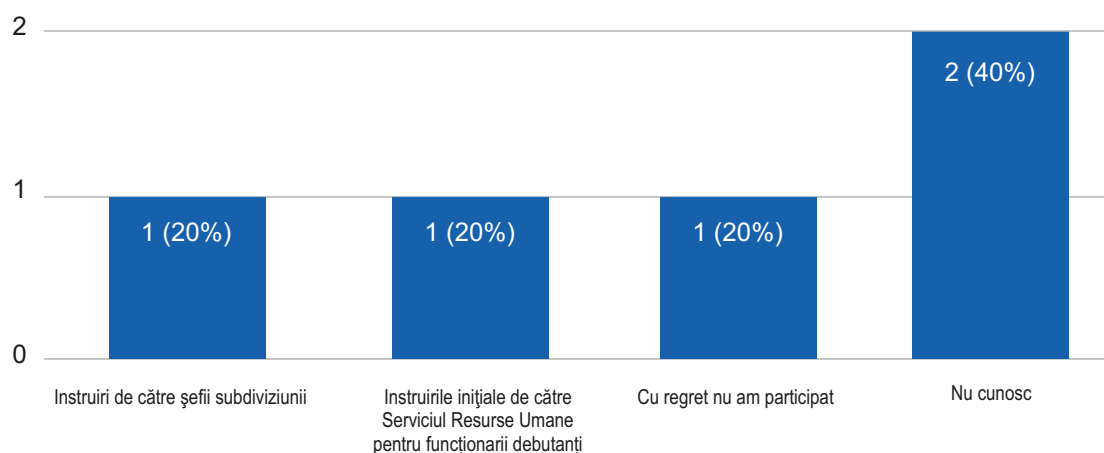
- Da
- Nu
- Nu cunosc

În cadrul instituției dvs. în perioada anului 2020 au fost organizate instruirii inițiale și continue a funcționarilor angajați în domeniul conduitei de mediu, integrității profesionale și gestionarea conflictelor de interese în procesul de aplicare a legislației de mediu și de utilizare a resurselor naturale?

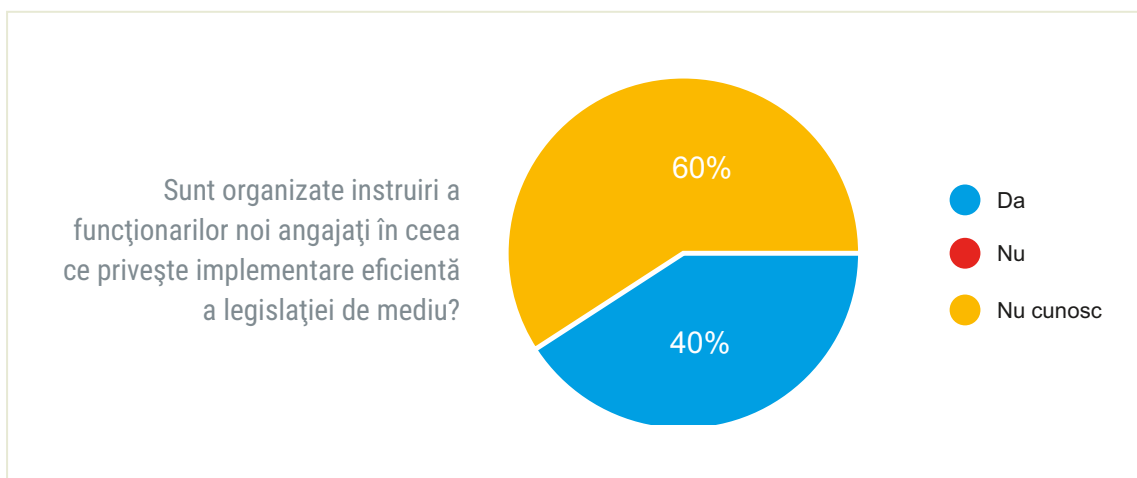

- Da. sunt organizate instruirii inițiale
- Da. sunt organizate instruirii inițiale și continue
- Nu. nu sunt organizate instruirii
- Nu cunosc

La ce instruirii au participat angajații Agenției de Mediu în perioada anului 2020?
Specificați:

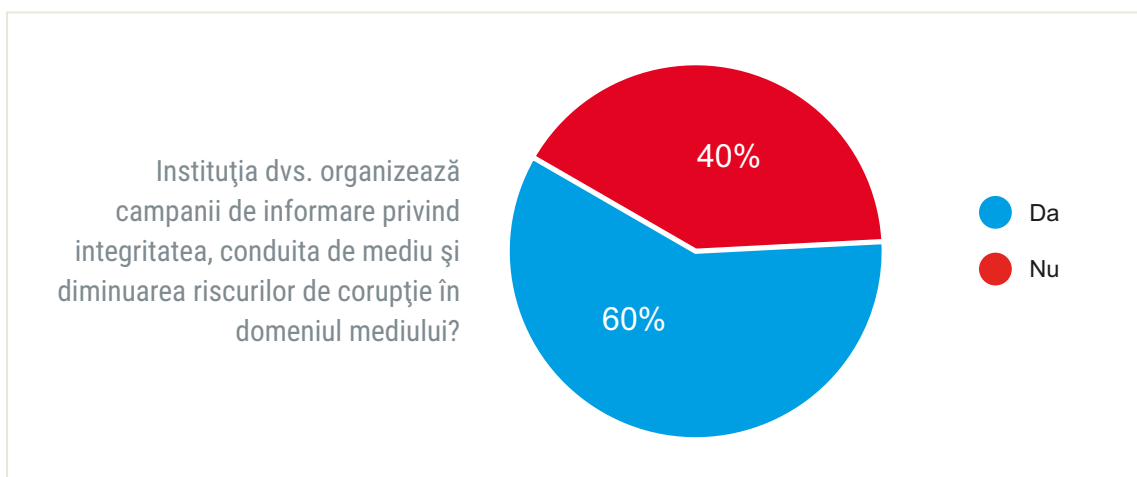

Care este nr. funcționarilor instruiți în perioada anului 2020 în domeniul conduitei de mediu și integrității profesionale? (Dacă cunoașteți)

Instruirea funcționarilor noi angajați în cadrul Agenției de Mediu în ceea ce privește implementare eficientă a legislației de mediu:

La încadrarea în serviciu se efectuează instruirea funcționarilor noi angajați de către șeful subdiviziunii de comun cu reprezentantul serviciului juridic.

Dacă răspunsul dvs. este Da, la întrebarea de mai sus, care sunt metodele de informare pe care le preferați și pe care le găsiți mai eficiente pentru implicarea activă a publicului în problemele privind protecția mediului?

- Conlucrarea cu instituțiile de învățământ, agenții economici, spotul, comunicate informative, televiziune și radio;
- Nu sunt la curent.

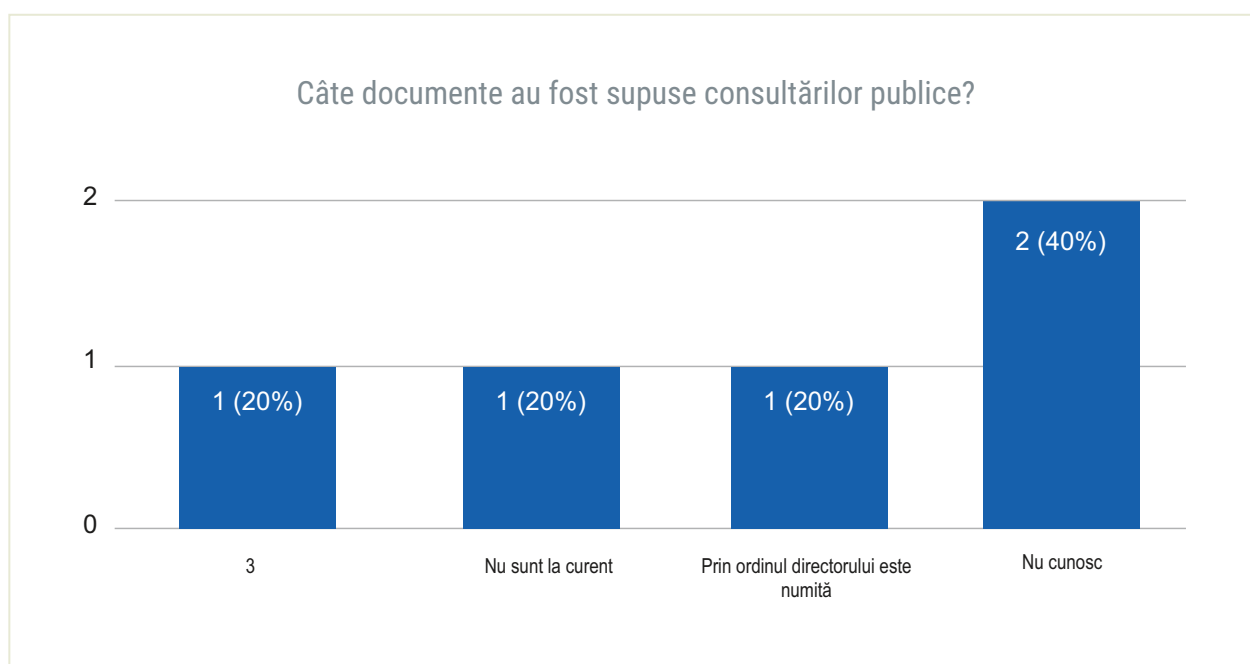
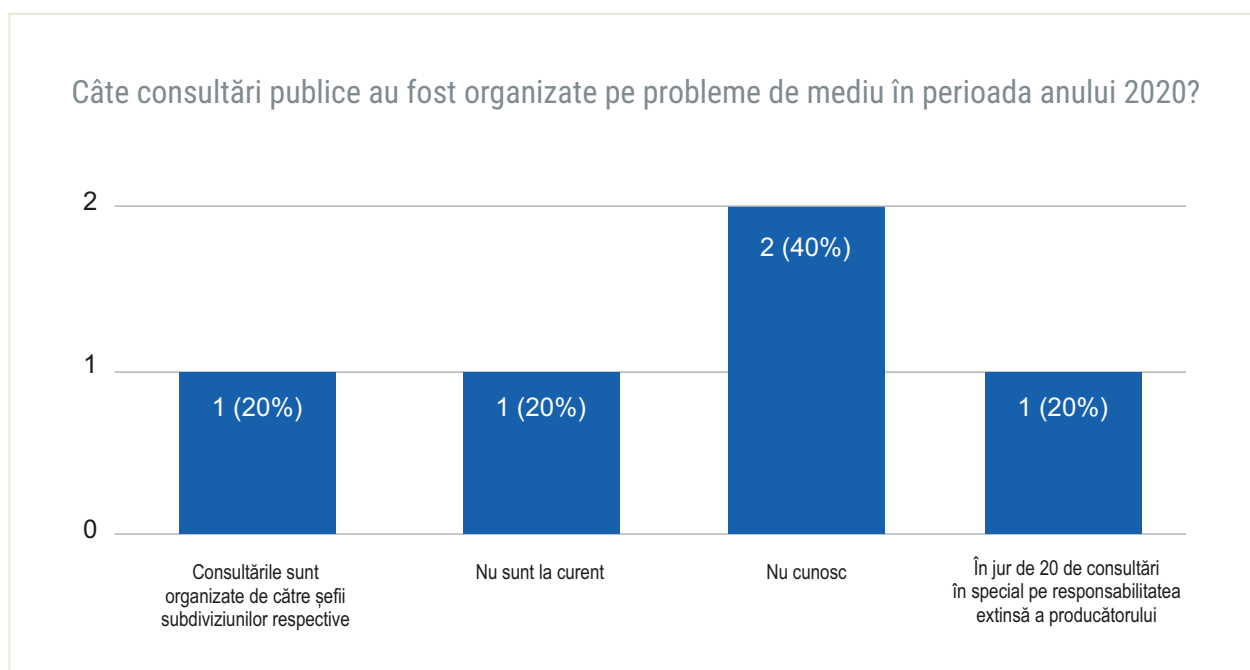
Specificați vă rog nr spoturilor audio, video sau grafice dezvoltate și distribuite prin intermediul posturilor de televiziune și radio, al rețelelor de socializare (pentru perioada anului 2020)

- 50

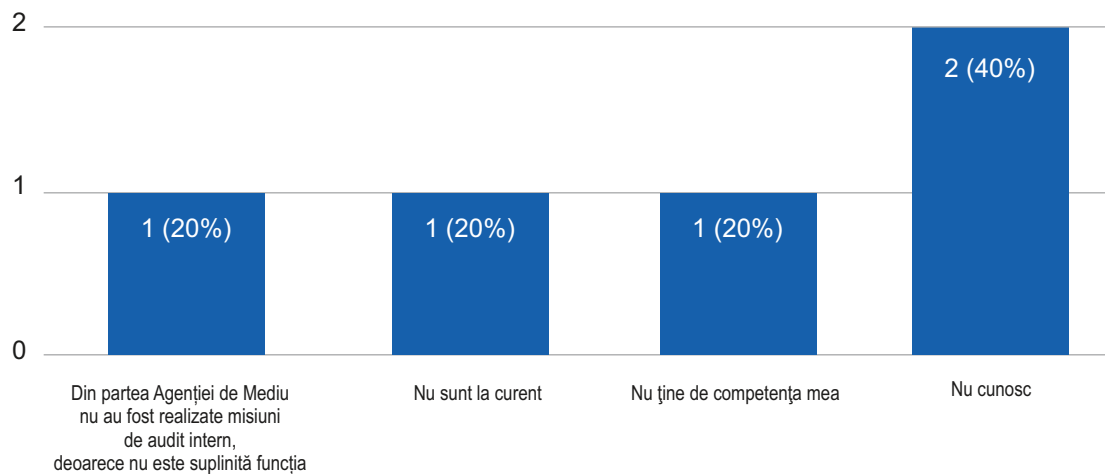
Ați întâlnit obstacole în realizarea spoturilor audio/video sau grafice?

Dacă da. Specificați caracterul acestora

- Lipsa resurselor financiare.

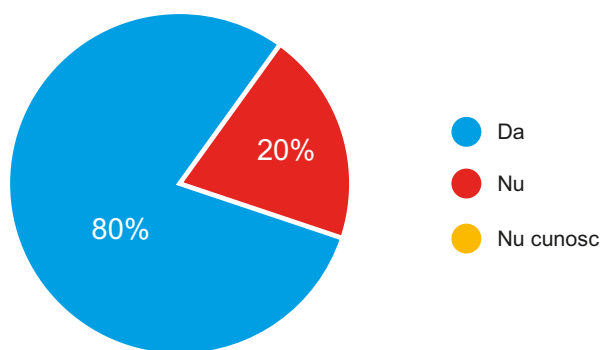
Câte misiuni de audit intern au fost realizate în perioada anului 2020 privind realizarea controlului și monitorizarea integrității funcționarilor publici în procesul de întocmire și eliberare a actelor permissive de mediu?

Există un raport al recomandărilor elaborate și gradul de îndeplinire al acestora? Dacă da, vă rog să ne furnizați acest raport, la adresa de email:

- Nu cunosc;
- Da;
- Nu sunt la curent;
- Raportul CNA urmează a fi prezentat de CNA.

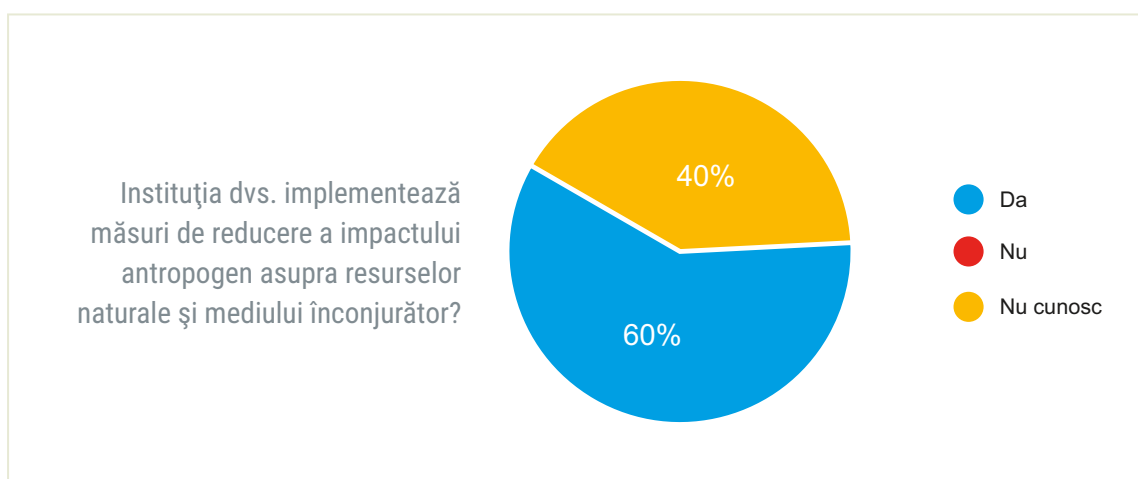
În cadrul instituției dvs. este aprobată o politică de identificare și tratare a conflictului de interese?

Au fost constatate în anii 2018-2020 cazuri de încălcare a regimului conflictelor de interese?

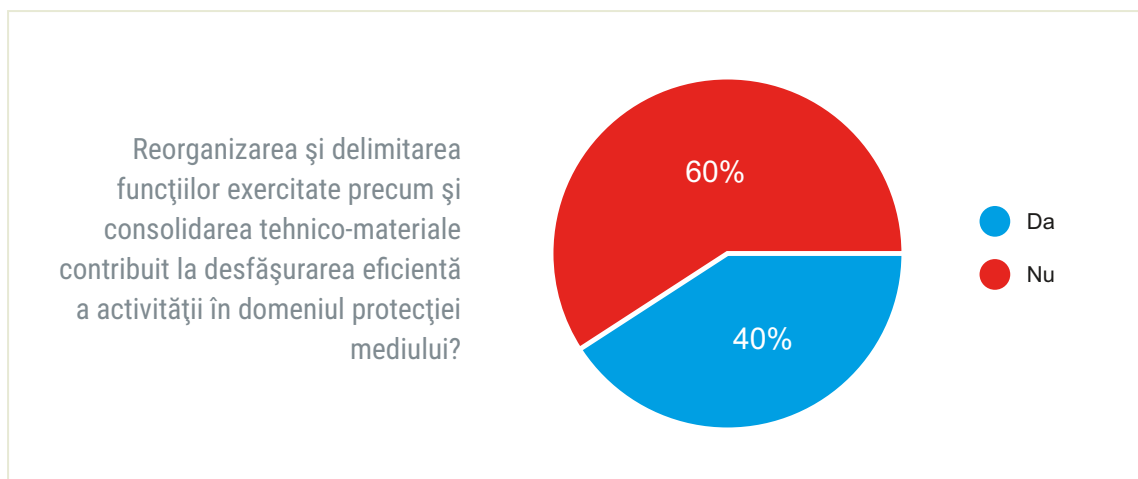
Dacă da, descrieți succint situația și cum a fost tratat conflictul de interese

- După angajarea în serviciu dna. M. Bordeniuc, fosta șefă a Agenției de Mediu Nord, a declarat că a fost aleasă în calitate de consilier local. La propunerea serviciului juridic, dumneaei a depus cerere către consiliul local și a soluționat conflictul;
- Nu cunosc;
- Nu s-au constatat cazuri de încălcare a regimului conflictelor de interese;
- Nu.

Dacă ați răspuns Da la întrebarea de mai sus, enumerați măsurile implementate în perioada anilor 2018-2020?

- a. Eliberarea actelor permissive agenților economici, implicați în activități de utilizare a resurselor naturale și coordonarea activităților de utilizare rațională a lor. Monitorizarea sistematică a calității componentelor de mediu, în scopul evidențierii surselor de poluare și sancționării infracțiunilor de mediu, etc;
- b. elaborare actelor normative în domeniul monitoring ului resurselor naturale, eliberarea actelor permissive pentru activitățile cu impact asupra componentelor de mediu
- c. răspunsul meu este Nu cunosc;
- d. Nu sunt la curent;
- e. evaluarea impactului asupra mediului pentru activitățile planificate, autorizarea de mediu, aplicarea responsabilității extinse a producătorului ș.a.

Dacă ați răspuns Da la întrebarea de mai sus, argumentați/exemplificați în ce mod?

- Nu am răspuns Da;
- Am răspuns nu;
- Nu cunosc;
- Nu;
- A fost realizată delimitarea funcțiilor de elaborare a politicilor, de implementare și de control.

www.ecocontact.md